

Bratislavský KURIÉR®

denné aktuality na www.bakurier.sk

Petržalka oslávila 50. rokov

Sídlisko Petržalka oslávilo 50. výročie od svojho vzniku. Pri tej príležitosti sme sa rozprávali s **Evou Čubíkovou**, ktorá v mestskej časti žije krásnych 39 rokov. Zároveň je sprievodkyňou v Bratislave a ako hrdá Petržalčanka dokáže pútavo rozprávať aj o bohatej histórii tejto mestskej časti. Nahliadnite s nami do histórie Petržalky a presunte sa na miesta, ktoré mnohým Bratislavčanom prirástli v Petržalke k srdcu.

Ako vyzerala Petržalka tesne pred začatím výstavby prvých panelákov?

Ja si Petržalku hmlisto pamätám z čias, keď som tu ešte nebývala, ale zato som chodila niekoľkokrát do týždňa na Zadunajskú ulicu, kde sa v bývalých kasárňach nachádzala jedna z katedier Univerzity Komenského, na ktorej som študovala. Zdá sa mi, že tam chodil autobus č. 38 a pravdu povediac veľa si nepamätám, snáď len to, že to bola ulica s rodinnými domčekmi a záhradami. Plno malých obchodíkov, kde sa príjemne nakupovalo. To, že sa už v Hájoch stavalo, som sa len dopočula a vôbec som nemyslela, že tu raz budem bývať aj ja.

Kto boli ľudia, ktorí na petržalské sídlisko zavítali byť ako prví?

Zrejme to boli tí, ktorí prišli o svoje pôvodné bývanie v Petržalke počas jej masívneho búrania.

(pokračovanie na str. 6)

Prvá pomoc sa zásadne zmení, nový systém bude testovať aj Bratislava

(Viac sa dočítate na str. 9)

(Zdroj: TASR)

Je pôrodnica na Kramároch v ohrození?

Vrámci ďalšej fázy optimalizácie siete nemocníc, minister zdravotníctva najnovšie potvrdil, že na Slovensku skončí päť pôrodných zariadení. Tie sa nachádzajú mimo hlavného mesta, no v rámci Bratislavy sa o oblasť pôrodnictva taktiež začína viesť boj. Do hry totiž vstupuje nový súper – Nemocnica Bory, ktorá zrejme v dohľadnom čase mnohé zmení.

V Bratislave sa vykonáva najviac pôrodov z celého

Slovenska, a zatiaľ čo v minulosti to bolo približne 9-tisíc pôrodov ročne, posledné roky sa v Bratislave narodí ročne približne 8-tisíc detí. Tá chýbajúca tisícika rodičiek, totiž radšej chodí rodiť do pohraničných pôrodníc v Hainburgu, v Brne alebo v Břeclavi. Okrem toho v Bratislave sídli i súkromné sanatórium Koch, ktoré síce nie je oficiálnou nemocnicou, a preto, v prípade komplikácií aj tak rodička či dieťa putujú do niektorej z troch najväčších bratislavských nemocníc.

(pokračovanie na str. 3)

Staromešťanom pribudli nové možnosti na športovanie

Vsrdci Bratislavy vzniká sedem nových športovísk. Ide o školské dvory v Starom Meste, ktoré sprístupnili pre verejnosť a komunity. Ihriská staromestských základných škôl by mali byť otvorené aj počas víkendov. O údržbu sa budú starať rodičia z okolia škôl.

Samospráva v svojom stanovisku uvádza, že cieľom týchto krokov je podporiť aktívny život v mestskej časti, ktorá nemá dostatok verejných športovísk. „Staré Mesto nemá dostatok verejných plôch, kde by

bolo možné vytvoriť riadne športoviská. Školské dvory sú na tento účel však ideálne, je veľmi efektívne a prijateľné to využiť,” uviedol starosta Starého Mesta Matej Vagač.

Niektoré školské dvory sú otvorené aj v súčasnosti, napríklad športový areál pri Základnej škole Dubová, iné sa na podnety rodičov a miestnych komunít sprístupňovali po dohode s vedením školy. „Počas týždňa sme nechávali školský dvor pre naše deti a ich rodičov otvorený.

(pokračovanie na str.)

Rešpektované pornoaktivity?

Zatiaľ čo v zahraničí by s najväčšou pravdepodobnosťou išlo o škandalózne rozmery, po ktorom by na úrade zrejme padali hlavy, vedeniu nášho hlavného mesta neprekáža, ak v jeho reprezentatívnych zložkách pracuje zamestnanec s bohatou porno minulosťou.

Navyše, dôkazy o nej sú voľne prístupné na internete, a tak sa k nim vie dostať napríklad aj zahraničná návšteva, ktorú pokojne môže Jozef Matias Mužík, ako šéf oddelenia vzťahov s verejnosťou, na magistráte stretnúť. A tak niet divu, že celá táto kauza medzi verejnosťou vzbudzuje pozornosť aj po týždňoch. A medzi Bratislavčanmi tiež vyvoláva otázky. Ak sa človek vo voľnom čase natáča pri lascivných erotických hrách v latexe, spolu s ďalšími nahými mužmi pred kamerou súložia a následne sú tieto videá voľne prístupné širokej verejnosti, ide skutočne o súkromnú aktivitu, ktorá nemá s prácou zamestnanca pôsobiaceho vo vysokej manažérskej pozícii verejnej správy nič spoločné?

Magistrát problém nevidí

Samotný aktér, manažér oddelenia styku s verejnosťou na bratislavskom magistráte natáčanie videí s pornografickým obsahom pre médiá priznal. Vraj ich natočil už v minulosti a pôvodne nikdy nemali uzrieť svetlo sveta. Ťažkú hlavu si z nich zjavne nerobí. A z toho dôvodu za Jozefom Matiasom Mužíkom, stojí aj jeho zamestnávateľ: „Pána Mužíka vybrala komisia z 10 kandidátov na pozíciu vedúceho oddelenia vzťahov s verejnosťou na základe jeho viacročných manažérskych skúseností z korporátnej sféry.

(pokračovanie na str. 5)

Kadial' povedie obchvat Malokarpatska?

Tunel je drahý, prírodná rezervácia Šúr unikátna a vzácna

Vregión Malokarpatska prechádza niektorými úsekmi 25-tisíc áut denne. Vyplýva to z údajov automatického sčítacza dopravy, ktorý je umiestnený v Svätom Jure. Intenzita dopravy je podobná ako intenzita dopravy na diaľnici D1 v Prešovskom kraji. To radí cesty

v Bratislavskom samosprávnom kraji (BSK) k najvyťaženejším na Slovensku. Pre obyvateľov, ktorí v regióne žijú to znamená výrazný zásah do kvality života.

Obzvlášť nepriaznivý je stav v úsekoch, kde cestná komunikácia vedie intra-

vilánom miest - vo Svätom Jure či Pezinku. Nehovoriac o doprave cez historické centrum mesta Modra, ktorá je dlhodobo neudržateľná. Vzhľadom na obmedzenú kapacitu koľajovej dopravy, autobusovú dopravu, či nedostatočne vybudovanú cyklistickú infraštruktúru, sú mestá s

rázovitou vinohradníckou históriou, zahŕtené dopravou a obyvatelia tak musia čeliť jej nepriaznivým vplyvom. Navyše sa tieto lokality neustále rozrastajú. Ako sa bude vyvíjať ich osud, rozlúskne v najbližších rokoch pripravovaný projekt Obchvat Malokarpatska.

Investície do ciest alebo verejnej dopravy?

Bratislavský samosprávny kraj, vďaka ktorému bol na jeseň minulého roka otvorený prvý úsek obchvatu, inicioval pokračovanie nadväzujúcich častí projektu. Zámer považuje za „návrtný a potrebný“.

Projekt má podľa strategických dokumentov kraja priniesť menej kolón, nižšie emisie škodlivých plynov, menej hluku a prachu a tiež zvýšenie bezpečnosti obyvateľov v intraviláne.

(pokračovanie na str. 8)

Udialo sa v meste

Zberný dvor Rača

Zberný dvor Rača na ulici Pri Šajbách v Bratislave je od soboty (15. 4.) opäť sezónne otvorený. Obyvateľom nielen Rače, ale aj mestských častí Nové Mesto a Vajnory bude k dispozícii do 30. novembra. Zberný dvor bude otvorený tri dni v týždni, a to v utorok a vo štvrtok od 11.00 do 18.00 h a v sobotu od 8.00 do 15.00 h. Výnimkou sú štátne sviatky. Obyvatelia môžu bezplatne odovzdať objemný odpad (maximálne 150 kg osoba/rok).

Deň modranských pivníc

Deň modranských pivníc už 20. rok ponúka návštevníkom ochutnávku miestnych vín. V sobotu 22. apríla budú môcť ľudia navštíviť 40 vinárstiev, ale aj bližšie spoznať mesto. Návštevníci dostanú pri zakúpení vstupenky knižného sprievodcu, ktorého súčasťou je aj mapa s rozmiestnením vinárov. Deň modranských pivníc ročne navštívi približne 1000 až 1500 ľudí zo Slovenska i zahraničia.

19 priestupkov

Počas noci zo soboty (15. 4.) na nedeľu bratislavskí policajti pokutovali priestupky, ktorých sa dopustili účastníci zrazu prívržencov tuningových vozidiel. Na akcii v bratislavských mestských častiach Lamač a Petržalka síce nedošlo k narušeniu verejného poriadku, dopravní policajti však počas nej zistili 19 porušení pravidiel cestnej premávky. V 3 prípadoch vodičom zadržali vodičský preukaz, deviatim odobrali na základe nevyhovujúceho technického stavu vozidla osvedčenie o evidencii a piatim aj tabuľky s evidenčným číslom.

Fontána Družba v lete

Fontánu Družba na Námestí slobody v Bratislave by mali po rozsiahlej rekonštrukcii sprístupniť v lete. Stane sa tak po 16 rokoch, počas ktorých bola najväčšia fontána na Slovensku vypustená. Aktuálne sa dokončilo čistenie 12-tonového Lipového kvetu, ktorý sa nachádza uprostred fontány. Fontánu budú poháňať moderné technológie, čím bude ekonomicky aj ekologicky šetrnejšia. Kým v minulosti v nej cirkulovalo 2000 kubických metrov vody, po novom to bude 71.

Štyri parkovacie zóny

Bratislavské Nové Mesto by mohlo byť rozdelené na štyri parkovacie zóny. Vyplýva to zo zonácie mestskej časti, ktorú v apríli schválili miestni poslanci. Poslanecký zbor odsúhlasil s pripomienkami stanovisko k návrhu všeobecne záväzného nariadenia (VZN) hlavného mesta o dočasnom parkovaní motorových vozidiel. Samospráva deklaruje, že k jednotlivým úpravám sa bude môcť verejnosť vyjadriť. „Rozsahom sme veľmi veľká mestská časť. Začíname na Patrónke a končíme na Zlatých pieskoch. Keď chceme splniť to, čo je hlavným cieľom parkovacej politiky, a to, aby rezident zaparkoval pri svojom dome, je potrebné toto územie rozdeliť do zón,“ uviedol starosta Nového Mesta Matúš Čupka.

Separovanie napreduje

Množstvo komunálneho odpadu na území Bratislavy klesá a rastie podiel vytriedených zložiek. Úroveň vytriedenia za minulý rok je 38,14 percenta. Informoval odbor životného prostredia bratislavského magistrátu. Organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV) Natur-Pack upozornila, že problém pri kvalite triedenia má väčšina samospráv pri žltých nádobách na zber plastov. „Až 40 percent vyzbieraného množstva zo žltých 1100-litrových nádob a 20 percent zo žltých vriec sa na triediacu linku vôbec nemá dostať,“ podotkla organizácia.

Zelený taxík

V bratislavskej Rači začne od 19. apríla opäť premávať tzv. zelený taxík. Určený je na odvoz objemného komunálneho i biologicky rozložiteľného odpadu. Mestská časť sa touto službou snaží predísť tvorbe čiernych skládok rastlinného pôvodu i odkladaniu objemného odpadu na verejných priestranstvách. Služba je určená výhradne pre obyvateľov s trvalým alebo prechodným pobytom v Rači. Pri jednom odvoze je možné odviezť maximálne dva metre kubické odpadu.

Žumpy zvyšujú objem

Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS) dlhodobo eviduje problém s rastúcim objemom žumpových vôd. Deje sa to hlavne pre nekonštrukčný rozvoj miest a obcí, ktorý prebieha bez potrebnej výstavby kanalizácií a čistiarň odpadových vôd. Spracovanie žumpových vôd je technologicky niekoľkokrát náročnejšie. Čistiarene odpadových vôd (ČOV) Bratislavskej vodárenskej spoločnosti nie sú na to primárne konštruované. Prílišné zaťaženie ČOV žumpovými vodami môže mať vplyv na samotný priebeh a kvalitu čistenia.

Olympijské námestie

Priestranstvo pred sídlom Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) v bratislavskom Novom Meste by mohlo niekedy v budúcnosti pomenovanie Olympijské námestie. Takéto premenovanie časti Junáckej ulice schválili miestni poslanci. Návrh ešte musí odobriť bratislavské mestské zastupiteľstvo. Slovenský olympijský a športový výbor v projekte obnovy zelene pred „Domom športu“ počíta s umiestnením architektonických prvkov, prípadne i sochárskych umeleckých diel, ktoré budú symbolizovať olympizmus a šport.

Drahšia plaváreň

Verejná plaváreň v bratislavskej Petržalke zvýšila od 31. marca ceny vstupného. Dôvodom je nárast cien energií a inflácia. Nový cenník zvýhodní Petržalčanov a deti a mládež do 15 rokov. Plaváreň zvyšuje ceny vstupného prvýkrát od svojho otvorenia v roku 2016. Nový cenník sa skladá z troch základných balíkov. K dispozícii je 60-minútový, 90-minútový a 120-minútový balík. V prípade prvých dvoch vstupov zaplatia Petržalčania od 15 rokov o 1,5 eura menej ako nie Petržalčania, v prípade tretieho balíka je to o tri eura menej.

Maratón narástol

Tohtoročná edícia ČSOB Bratislava Marathonu zaznamenala oproti minulému roku výrazný nárast účastníkov. „Tento ročník bol špecifický, narástol počet účastníkov. Minulý rok bolo 7500, tento rok okolo 11.000. Sme radi, nečakali sme, že sa vrátíme tak rýchlo k číslam pred covidu. Veľmi dobre vyzerá aj zastúpenie zahraničných účastníkov, tvoria 16 percent a sú z 53 krajín,“ uviedol výkonný riaditeľ Peter Pukalovič.

Najmenšia sova

V mestských lesoch v Bratislave spozorovali kuvička vrabčieho, najmenšiu sovu na Slovensku. Ornitológovia hovoria o vzácnosti a rarite, keďže ide o horský druh. Jeho najbližšie známe hniezdiská sú vzdialené viac ako 100 kilometrov v Strážovských vrchoch či Tribeči. Z okolia Bratislavy sú známe len dve jeho pozorovania. Kuvičok vrabčí je drobná sova, len o málo väčšia ako sýkorka. Osídľuje najmä ihličnaté porasty nad 600 metrov nad morom.

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník Bratislavský kuriér vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09. ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislavy - 74 lokalít. Najbližšie číslo vychádza 17. 5. 2023

Je pôrodnica na Kramároch v ohrození?

(Dokončenie zo str. 1)

No napriek tomu v tomto pôrodnickom zariadení počet pôrodov každoročne rastie.

Tri pôrodnice štát neuživí

Konkrétne čísla i prieskumy spokojnosti medzi rodičkami jasne ukazujú, že ženy si v dnešnej dobe za pôrod v kvalitnom prostredí radšej priplatia, než aby mali dieťa na svet privádzať v zastaranom a často až nedôstojnom prostredí našich štátnych pôrodníc, ktoré sú dlhodobo v zanedbanom stave. Najnovšie čísla z roka 2022 hovoria jasnou rečou o tom, ktorá z troch našich najväčších bratislavských pôrodníc je pre rodičky najväčším a ktorá naopak, najmenším lákadlom.

Najmenej pôrodov na Kramároch

V nemocnici Ružinov bolo za minulý rok vykonaných

ministerstva zdravotníctva naďalej tvári, že vo veci nevidí problém, ekonomika ukazuje niečo iné. Ak totiž od júna tohto roku otvorí svoje brány pôrodnica v novej Nemocnici Bory, ktorá bude najmodernejšia na Slovensku, ďalšie tri veľké štátne pôrodnice v Bratislave, budú pre štát neudržateľné. Jedna z pôrodníc – Petržalka, Ružinov, Kramáre, bude musieť svoje brány zavrieť.

Ministerstvo problém nepripúšťa

„Klinika poskytuje špičkovú prenatálnu starostlivosť (vrátane prenatálnej diagnostiky a liečby), na ktorú nadväzuje vysoko odborná a špecializovaná pôrodnica a následná neodkladná novorodenecká starostlivosť. V súčasnej dobe klinika v oblasti pôrodnictva poskytuje: komplexnú prenatálnu diagnostiku a liečbu plodu in utero, expertnú konziliárnu ultrazvukovú diagnostiku plodu, genetic-

Krátko pred otvorením nemocnice v roku 1967.
archiv zdroj foto - www.ba.foxy.sk

hu tehotnej žene, pôrodnickú starostlivosť, ktorá si vyžaduje špecializovaný peripartálny manažment s následnou neodkladnou neonatologickou starostlivosťou. Klinika poskytuje psychoprofylaktickú prípravu a odborné konzultácie s pôrodníkom, neonato-

lekárov, lekární a sestry,“ zosummarizovala pre Bratislavského kuriéra hovorkyňa ministerstva zdravotníctva súčasné služby, ktoré poskytuje pôrodnica na Kramároch rodičkám i novorodencom, no napriek tomu je o ne zo všetkých bratislavských pôrodníc dlhodobo najnižší záujem.

Silný súper v hre

Pôrodnica v Boroch síce ešte svoje brány neotvorila, no už teraz avizuje budúcim rodičkám ten najvyšší zdravotnícky štand-

ard, pohodlie, intimitu a celkový komfort, ktorý je v okolitých krajinách dávno zaužívaný. Nemocnica navyše rokuje so zdravotnými poisťovňami, ktoré by si postupne chcela zazmluvniť. Už teraz je jasné, že za pôrod v Boroch si ženy budú musieť priplácať viac, než čo by ich stálo v štátnom zariadení. No napriek tomu má vedenie Nemocnice Bory za cieľ poskytovaného programu do konkrétnej kategórie. Vyhláska sa každoročne prehodnocuje, v prípade nesplnenia niektorého z ukazovateľov kvality bude rezort konať v zmysle zákona,“ doplnila hovorkyňa ministerstva zdravotníctva, ktoré údajne aktuálne neuvažuje nad zatváraním žiadnej z bratislavských štátnych pôrodníc a už vonkoncom nie

Kramárov, ktoré sa pritom z ekonomického hľadiska javia ako prvé „na odstrel“. „Pôrodnica na Kramároch je špecializované pracovisko so zameraním na vrodene vývinové chyby plodu pre spádové územie celého Slovenska, ktoré je nezastupiteľné. Klinika poskytuje špičkovú prenatálnu starostlivosť (vrátane prenatálnej diagnostiky a liečby), na ktorú nadväzuje vysoko odborná a špecializovaná pôrodnica a následná neodkladná novorodenecká starostlivosť. Konštatovanie o nespokojnosti žien sa podľa dostupných informácií nezakladá na pravde, čo dokazuje aj zvyšujúci sa počet pôrodov,“ dodala hovorkyňa na margo pôrodnice, kde počet pôrodov ročne nedosahuje ani úroveň dvoch tisíc z celkového počtu osem tisíc v rámci hlavného mesta.

Počkajme si na výsledok

Ako bude napokon optimalizácia nemocníc v rámci oblasti pôrodnictva v hlavnom meste pokračovať, uvidíme možno už na konci tohto roka, teda pol roka po tom, ako svoje brány otvorí najmodernejšia pôrodnica v Boroch, ktorá chce na svoje

2700 pôrodov, v nemocnici v Petržalke to bolo 2500 pôrodov a na chvoste zostávajú Kramáre, kde bolo vykonaných iba 1845 pôrodov. A aj keď sa vedenie

kú diagnostiku a genetické poradenstvo, komplexnú starostlivosť o rizikovú graviditu vo vzťahu plodu, komplexnú starostlivosť o rizikovú graviditu vo vzťa-

lógom a pediatrom-špecialistom pre tehotné ženy s vrodene vývinovou chybou plodu. Navyše je toto pracovisko aj výučbovou základňou pre budúcich

dard, pohodlie, intimitu a celkový komfort, ktorý je v okolitých krajinách dávno zaužívaný. Nemocnica navyše rokuje so zdravotnými poisťovňami, ktoré by si postupne chcela zazmluvniť. Už teraz je jasné, že za pôrod v Boroch si ženy budú musieť priplácať viac, než čo by ich stálo v štátnom zariadení. No napriek tomu má vedenie Nemocnice Bory za cieľ

poskytovaného programu do konkrétnej kategórie. Vyhláska sa každoročne prehodnocuje, v prípade nesplnenia niektorého z ukazovateľov kvality bude rezort konať v zmysle zákona,“ doplnila hovorkyňa ministerstva zdravotníctva, ktoré údajne aktuálne neuvažuje nad zatváraním žiadnej z bratislavských štátnych pôrodníc a už vonkoncom nie

služby prilákať až 3500 rodičiek ročne. Podľa týchto výpočtov by mohlo ísť o prvých 1750 pôrodov už v tomto roku, a teda takmer identický počet, aký vykonáva pôrodnica na Kramároch celoročne.

(vt, foto zdroj www.unb.sk)

Už teraz sa viete „poprechádzať“ po novej Vydrici

Výstavba projektu Vydrice v bratislavskom podhradí napreduje presne podľa plánu a prvé byty budú odovzdané novým majiteľom už v druhej polovici roku 2024. Prejsť sa novými ulicami je však možné už dnes, a to vďaka videu, ktoré predstavuje víziu celej štvrte po dokončení. Je možné vidieť vzhľad národnej kultúrnej pamiatky Vod-

ná veža po revitalizácii, technické riešenie tzv. hradnej spojky, ktorá by v budúcnosti mohla prepojiť Vydricu s hradom, alebo vzhľad Podchodu pamäti, ktorý prepája Vydricu s historickým Starým Mestom. „Vydrice je naším vlajkovým projektom, v ktorom sa stretáva to najlepšie z pohľadu lokality, architektúry, ale aj použitia moderných technológií a kvalitných materiálov. Je

úžasné sledovať, ako Vydrice napreduje, a že už čoskoro sa budeme môcť reálne prejsť jej ulicami. Nové video ukazuje, ako sa po dokončení Vydrice prirodzene prepojí s historickým centrom mesta a svojím bezprostredným okolím,“ hovorí predseda predstavenstva spoločnosti VYDRICA DEVELOPMENT Zoltán Müller.

Nová realistická 3D animácia zobrazuje víziu vzhľadu novej Vydrice po úplnom

dokončení. Okrem obytných a kancelárskych budov tak vidno aj budúce riešenie verejných priestorov a vzhľad ulíc, ktoré svojím komorným charakterom navodzujú atmosféru Starého Mesta. Vo Vydrici dostanú veľký priestor viaceré pripomienky histórie, vrátane dvoch revitalizovaných ladvých jám z 15. storočia, ktoré budú prístupné verejnosti. Dominantou novej štvrte bude národná kultúrna pa-

miatka Vodná veža, ktorá sa stane jej kultúrnym a spoločenským centrom. Virtuálna prechádzka (<https://www.youtube.com/watch?v=kkslvtyvRs4>) Vydricou začína prechodom z Hviezdoslavovho námestia cez tzv. Podchod pamäti, ktorého zobrazené riešenie je zatiaľ v rovine vízie. Finálny vzhľad aj prevedenie Podchodu pamäti, ktorý má byť aj symbolickým pripomenutím historického kontextu tejto lokality,

bude riešené v spolupráci s hl. mestom a ďalšími partnermi z radov kultúrnej obce. Videoanimácia zobrazuje aj možné technické riešenie hradnej spojky, ktorá by mala prepájať Vydricu s časťou mesta na hradnom kopci. Okrem turistov zo zahraničia, takáto atraktívna možnosť prepravy medzi dvomi navštevovanými časťami mesta by bola určite zaujímavá aj pre obyvateľov Bratislavy.

(bak)

— INZERCIA —

www.konditoreikormuth.sk

Konditorei Kormuth

BRATISLAVA SEDLÁRSKA 8

Vedenie magistrátu stojí za svojím manažérom vzťahov s verejnosťou, ktorého pornoaktivity nie sú žiadnym tajomstvom

(Dokončenie zo str. 1)

Na magistráte pracuje od začiatku roka a s jeho prácou sme spokojní. Súkromný život je z podstaty veci každého privátnou záležitosťou, ani v tomto prípade nesúvisí s jeho prácou. Navyše, predmetný materiál nevznikol za účelom ďalšieho šírenia a na internetových stránkach bol zverejnený bez súhlasu pána Mužika. Ide o čisto súkromný obsah, reagovala na tému hovorkyňa magistrátu pre Nový Čas, pričom na otázky Bratislavského kuriéra k danej téme, sa do uzávierky nevyjadřila. Z reakcie vedenia hlavného mesta je teda zrejmé, že pána Mužika považujú za tak veľkého odborníka na svojom pracovnom poste, že im neprekáža ani to, aké svetlo celá kauza „hádže“ na najvyšší úrad hlavného mesta Slovenskej republiky. V súvislosti s erotickým škandalom, aký si vedenie Bratislavy vo svojej novodobej histórii zatiaľ nepamätá,

sme oslovili odborníka na komunikáciu, protokol a etiketu, Mareka Trubača. „Nepoznám detaily, preto môžem reagovať len na zverejnené fakty. Sexuálna či náboženská orientácia, je každého súkromná vec a pokiaľ nedošlo k porušeniu zákona, takéto konanie nie je trestné. Na druhej strane reprezentovať hlavné mesto na úrovni vedúceho oddelenia vzťahov s verejnosťou by mal človek morálne a eticky bezúhonný, ktorého minulosť by neohrozovala dobré meno inštitúcie, ktorú reprezentuje. V takomto prípade je minimálne na mieste pýtať sa zamestnávateľa, či mu takéto „zviditeľňovanie“ sa stojí za to!“

Diskutabilné etické normy

Myslí si teda bývalý hovorca prezidenta Slovenskej republiky a súčasný kouč protokolu a etikety, že by vysoko postavený úradník, platený z peňazí daňových poplatníkov, mal reprezentovať zamestnávateľa,

a teda v tomto prípade vedenie hlavného mesta, aj po skončení pracovnej doby? „Vždy je to o etických normách a hodnotách, ktoré sú pre tú ktorú inštitúciu čiarou, cez ktorú by sa jej zamestnanec nemal dostať. Škandál, ktorý prepukol, samozrejme neprispieva k dôveryhodnosti magistrátu a jeho zamestnancov“, doplnil Marek Trubač, ktorý zároveň vníma, že nálady v spoločnosti sa menia aj v otázkach sexuality: „Hranice vkusu, citlivosti na sexualitu i všeobecná akceptácia nahoty na verejnosti sa postupne uvoľňujú aj v našej spoločnosti. To, čo nebolo pred pár desiatkami rokov ani len mysliteľné, je dnes bežnou rutinou. Nahé bradavky, lascívne pózy, sexuálne ladený kontext, je bežnou súčasťou módy, hudobného i filmového priemyslu. Je to paradox, pretože na druhej strane tu máme výrazy ako „sexizmus“ či „harassment“, kedy aj za menší sexuálny podtón dokážeme odsudzovať a vyvodzovať neraz

veľmi tvrdé následky. A to najmä v prípadoch, kedy ide o verejne činné osoby. Túto hranicu si teda musí stanoviť v tomto prípade sám magistrát, do akej miery sa stotožní s tým, kto a akým spôsobom ho cez svoje „voľnočasové aktivity“ reprezentuje.“

Riešenie menom bezpečnostná previerka

Podľa Mareka Trubača je zároveň nereálne, aby zamestnávateľ podrobne skúmal minulosť každého jedného uchádzača o zamestnanie, aj keď ide o dôležitú funkciu vo verejnom sektore. Po tomto škandále podľa neho skôr stojí za úvahu iný spôsob, ktorý by vopred vedel takéto a prípadne iné nelichotivé tajomstvá tohto ktorého zamestnanca vopred odhaliť. „Vo verejnej správe je mimoriadne dôležitý aj morálny aspekt, nielen odbornosť vybraných zamestnancov. Zamestnávateľ však nemôže poznať minulosť každého z potenciálnych zamestnancov.

Na vysoké posty v štátnej správe niektorí zamestnanci potrebujú aj bezpečnostnú previerku, kde by sa takýmto neželaným únikom „súkromného archívu“ dalo predísť. Ak by sa dopredu vedeli o existencii takýchto sexuálne a morálne citli-

vých materiálov, vedeli by sa vyvarovať nielen mediálnemu škandálu, ale aj prípadným rizikám vydiarateľnosti konkrétneho riadiaceho zamestnanca.“

(vt)

Riaditeľ magistrátu Košťál sa vo veci angažuje osobne

Na celej kauze sú zarážajúce aj najnovšie informácie, podľa ktorých má na strane amatérskoho pornoherca Matiasa Mužika, ktorého porno nahrávky kolujú na internete, stáť samotný riaditeľ bratislavského magistrátu, pán Ctibor Košťál, ktorý je súčasne odborníkom na etiku vo verejnej správe. Ten s médiami o porno kauze odmieta komunikovať, no podľa zistení najpredávanejšieho denníka mal Košťál osobne všetkým zamestnancom magistrátu po zverejnení nahrávok rozposlať hromadný mail, v ktorom ich rázne žiada o to, aby sa do súkromia Mužika nestarali. Zatiaľ čo riaditeľ magistrátu, nevedno prečo, odmieta vyvodiť zodpovednosť voči zamestnancovi, ktorý aj podľa odborníka na etiketu Trubača poškodzuje reputáciu magistrátu, viacerí jeho kolegovia na magistráte sú pobúrení a čakajú preto na riešenie celej veci, keďže im etika zamestnanca vo verejnej správe nie je ľahostajná.

Staromešťanom pribudli nové možnosti na športovanie

(Dokončenie zo str. 1)

Sme radi, že je to teraz už oficiálne s riadnymi otváracími hodinami, areál bude zatvárať náš školník. Ihriská určite nájdú využitie aj počas víkendov,“ hovorí Richard Savčinský, riaditeľ Základnej školy Mudroňova. Ako uvádza Staré Mesto, školské dvory bude môcť využívať verejnosť vo vopred dohodnutých otváracích hodinách. Časy sa môžu v budúcnosti ďalej

upravovať podľa potrieb športujúcej verejnosti.

Ihriská a školské dvory budú spravovať dobrovoľníci

Každé ihrisko má podľa samosprávy svojho vrátnika prípadne správcu z radov dobrovoľníkov. „Funkciu som prijal, aby som podporil aktivitu Starého Mesta, verím, že komunita rozšíri možnosti športovania na kvalitnejších ihriskách a podporí záujem o šport a čas strávený vonku,“ vy-

svetľuje Peter Vančo, ktorý bude manažovať otváranie školského dvora na Základnej škole s materskou školou M.R. Štefánika na Grösslingovej ulici.

Každý areál školy bude riadne označený a bude disponovať prevádzkovým poriadkom. Samospráva verí, že všetkým v Starom Meste záleží na tom, aby boli športoviská využívané s citom a udržiavali sa čisté a nepoškodené.

Projekt otvárania školských dvorov vznikol v rámci dlhodobej spolupráce s Taipejskou reprezentačnou kanceláriou. Mestská časť získala na projekt grant vo výške 20-tisíc eur. „Financie

Základné školy, ktoré otvárajú svoje dvory pre verejnosť:

Základná škola s materskou školou, Dubová
PO-PIA: 17.00 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola s materskou školou M. R. Štefánika, Grösslingová
PO-PIA: 17.00 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola, Hlboká cesta
PO-PIA: 17.30 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola, Mudroňova
PO-PIA: 16.00 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola s materskou školou Milana Hodžu, Škarniclova
PO-PIA: 17.00 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola s materskou školou Milana Hodžu, Podjavorinskej
PO-PIA: 17.30 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

Základná škola, Vazovova
PO-PIA: 16.00 - 20.00
VÍKEND: 9.00 - 20.00

primárne využijeme na zlepšenie bezpečnosti na športoviskách, napríklad v podobe kamerových systémov, plánujeme zakúpiť aj nové športové vybavenie. Zároveň by sme radi na jednej zo škôl spustili pilotný projekt

komunitného záhradníčenia,“ uviedla vicestarostka Starého Mesta Dana Klienert.

(red)

Petržalka oslávila 50. rokov

(Dokončenie zo str. 1)

Sídliisko sa stalo ikonou socialistického bývania. Bolo bývanie na sídliskách skutočne také anonymné a odťažené (tzv. králikárne) ako sa niekedy uvádza, alebo aj tu vznikali susedské vzťahy ako inde?

Podľa mňa mali ľudia v panelákových k sebe rovnako blízko, ak nie ešte bližšie. Aspoň v našom paneláku to tak bolo. Poznala som tam všetkých susedov po mene, aj kto mal aké deti. Krátko po nasťahovaní sme si zakladali rodiny, mali deti a tie nás zbližovali, takže som za krátky čas vďaka deťom poznala aj celú ulicu. Mnohí susedia sedávali družne na vstupných schodoch do panelákov, pili kávičku a klebetili/ socializovali sa.

Žijete v tejto mestskej časti takmer 40 rokov. Ako sa Petržalka za tie roky zmenila?

Na budúci rok v auguste to bude 40 rokov, čo som sa presťahovala s rodinou do Petržalky. Progres je určite viditeľný, zlepšila sa občianska vybavenosť, nákupné možnosti, do Petržalky chodia za nákupmi a službami aj Bratislavčania, ale chodia sem aj za rekreáciou a športom, veď kde sa nájdú lepšie cyklocesty a kúpanie ako práve tu v Petržalke. Zlepšuje sa aj kultúra a snáď sa čoskoro dočkáme aj dokončenia elektrickej trate, s čím bude súvisieť dobudovanie cen-

trálnej zóny sídliska.

Ktorú časť Petržalky máte najradšej a prečo? Čím vám učarovala? Ktoré miesto máte naopak najmenej rada?

Archívny záber z výstavby Petržalky.

Najradšej mám oblasť okolo smaltovne, resp. bývalej Matadorky. Je pre mňa fascinujúce, ako som takmer 40 rokov tento areál vnímala len cez sadze, ktoré nám dopadali a rozmazávali sa na žltých linoleách v paneláku – tie linoleá sa mimochodom vyrábali práve v Matadorke. Areál bol roky verejnosti neprístupný a zrazu je otvorený a každým jedným dňom z neho ubúda. Mení sa na obytnú zónu a kto si nevedí pamäť starú Petržalku, prípadne jej búranie, môže byť svedkom podobného "zážitku" práve tu s odstupom 50-tich rokov. Neoblíbenú časť Petržalky nemám, ale nepáči sa mi, akým spôsobom sa obno-

vujú panelové domy. Je smutné, že zanikli umelecké diela, ktoré ich zdobili a novovzniknuté "dekorácie" nemajú žiadnu koncepciu. Dokonca sa stáva, že malby alias dekorácie sa

dzi tri najväčšie symboly Petržalky?

1. Hrádzu s cyklistami – naše novodobé korzo vďaka hrádzi, ktorá toto územie zastabilizovala a chráni ho pred povod-

fenómén nadväzuje na obdobie, kedy sa do Petržalky chodilo práve kvôli športu, rekreácii a oddychu.

2. Petržalské bunkre ukryté v Pečnianskom lese, bunkre tvoria súčasť našej medzivojnovnej histórie a pre mňa symbolizujú nadšenie a odhodlanie tých, ktorí sa zaslúžili o ich "znovuzrodenie", kým lužné lesy sú neoddeliteľnou súčasťou zelenej Petržalky. Veď stromy sú aj v erbe našej mestskej časti.

3. Divadlo Aréna, evokuje vo mne časy dávnej slávy Engerau alebo Ligetfalu, kam chodili Bratislavčania aj za oddychom a kultúrou. Svoju podobu si udržalo v priebehu troch storočí a teraz sa modernizuje, aby opäť slúžilo nielen Petržalčanom.

Ak by ste mohla spomenúť jednu osobnosť, ktorá má k tejto mestskej časti blízko,

prípadne sa zaslúžila akýmkoľvek spôsobom výrazne o jej rozvoj, kto by vám napadol ako prvý? Prečo?

Určite je veľa osobností, ktoré sa o rozvoj Petržalky výrazne zaslúžili svojou každodennou prácou, preto je ťažké vybrať jednu. Prvý, kto mi prišiel na um je Milan Sládek. Zaslúžil sa o znovuzrodenie divadla Aréna potom, ako upadlo do zabudnutia, ale aký mal vzťah k Petržalke, to neviem. Preto som sa nakoniec rozhodla pre inú osobnosť, o ktorej viem na sto percent, že má k nášmu sídlisku veľký vzťah. Je ním Martin Kleibl. Napísal Prekvapivého sprievodcu mestskou časťou a podnietil záujem o Petržalku aj u mňa. Mňa ako turistickú sprievodkyňu najviac zaujala myšlienka, že by sa v Petržalke mohol rozvíjať turistický ruch a tak som minulý rok v spolupráci s KZP začala robiť vlastivedné vychádzky po našom sídlisku.

Na záver, čo by ste popriala Petržalke a jej obyvateľom do ďalších 50 rokov?

Obyvateľom prajem, aby sa im tu dobre bývalo a boli v Petržalke spokojní a šťastní.

Ďakujem.
Jana Pohanková
Foto: TASR

Vojenský bunker, Foto: Jakub Kuruc

Základný koncept novej štvrte Petržalka mala dať súťaž z roku 1966

Zámer rozšíriť Bratislavu na pravý breh Dunaja siaha k začiatku 20. storočia, keď mesto začínalo pripravovať plány prestavby obce na viac mestský charakter. K realistickejšim projektom prišlo podľa historika zo Slovenskej akadémie vied (SAV) Petra Szalaya až po druhej svetovej vojne, keď bol formulovaný územný plán. Počítal s výstavbou veľkého južného okrsku. Uviedol Szalay pre TASR pri príležitosti 50. výročia výstavby sídliska Petržalka.

"V roku 1966 mesto spolu s Medzinárodnou úniou architektov iniciovalo veľkú urbanistickú súťaž.

Bolo to najväčšie podujatie v Československu. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 80 tímov, prevládali architekti zo západných krajín," konštatuje Szalay.

Súťaž bola urbanistická, čiže architekti a urbanisti nemali pripraviť konkrétne projekty. Malo ísť skôr vytvorenie základného konceptu, ako by nová štvrť mesta mala vyzeráť. V súťaži síce nakoniec nebol žiadny projekt víťazný, vybrali však päť projektov, ktoré dostali tretiu cenu. Prinášali rôzne idey, z ktorých mali lokálni architekti zo Stavoprojektu vytvoriť komplexný projekt sídliska. Jednotliví víťazi mali mať možnosť zrealizovať nejakú štvrť.

"Napríklad architekti zo Spojených štátov navrhli, že celá Petržalka bola akýmisi Benátkami na Dunaji. Navrhovali, že sa rozšíria existujúce ramená a zástavbu koncentrovali do niekoľkých ostrovov," približuje Szalay. A hoci navrhovali, aby sa pôvodná Petržalka nejakej miere zachovala, mesto a porota odporúčali, aby bola zbúraná.

Napriek tomu, že súťaž bola podľa historika významným a prestížnym podujatím, pod vplyvom následných politických zmien, vstupom varšavských vojsk do Československa v roku 1968, sa nemohlo pokračovať. "Ani

v spolupráci so západnými krajinami, ako sa pôvodne predpokladalo pri konkrétnom budovaní sídliska," podotýka.

Jednou zo zásadných zmien, ktorá od súťaže nastala, bola aj zmena vodohospodárskeho riešenia ochrany pred vysokou vodou. Pôvodne sa totiž plánovalo vytvoriť akými obtokový kanál okolo celého územia v prípade zvýšenej hladiny Dunaja. Bolo to však finančne veľmi náročné, a tak prišli vodohospodári s tým, že sa len zvýši hrádz. Tým zároveň vznikol aj väčší priestor na zástavbu, ako bol pôvodne v súťaži.

Určité idey Útvár hlavného architekta zo súťaže pre-

vzal. Konkrétny projekt na základe územného plánu vypracovali architekti bratislavského Stavoprojektu, Jozef Chovanec a Stanislav Talaš. "Ich predstava bola, že jednotlivé obytné domy budú pozostávať aj z rôznych technológií a v oveľa pestrejšej variete," hovorí Szalay s tým, že celá Petržalka je postavená z dvoch základných typových konštrukčných systémov. Panelová produkcia bola podľa neho dominantnou od 60. rokov, Petržalka mala byť príkladom, kde sa sídlisko začne realizovať pestrejšie.

Samotná výstavba prebiehala v troch etapách. Prvou boli Háje, teda časť

ležiaca na východe. Ďalšou boli Lúky, najjužnejšia a najvzdialenejšia od centra. Poslednou boli Dvory. To je aj územie, kde stála pôvodná dedina. "Táto časť bola stavaná ako posledná, lebo bolo treba ľudí vysídliť a zbúrať ju," dodáva Szalay. Nezrealizované zostalo lineárne centrum od Dunaja smerom na juh, ktorého kostru malo tvoriť metro a okolo neho celospoločensky dôležité objekty. Výstavba metra bola zastavená po revolúcii, v súčasnosti sa na jeho mieste buduje elektrická trať.

(TASR)

Ružinov sa novej plavárne a obnovy štadióna tak skoro nedočká

Ešte v decembri roka 2021 vyhlásila MČ Bratislava – Ružinov architektonickú súťaž na komplexné riešenie novej ružinovskej plavárne, rekonštrukciu zimného štadióna a novostavbu ubytovacieho objektu s

tak bežným obyvateľom, ako aj profesionálnym športovcom. V tejto súvislosti najskôr vedenie MČ hľadalo priestory, kde by takýto projekt vo svojom katastrálnom území umiestnila. Za najvhodnejšie umiestnenie projektu plavárne bola vybraná

Štyri projekty, jeden víťaz

Aj keď sa do architektonickej súťaže prihlásilo menej návrhov, než koľko vedenie MČ predpokladalo, vzhľadom na atraktivitu projektu, pred pár mesiacmi odborná porota z

reštauráciou a kongresovou miestnosťou. Jej víťaz je dávno známy, no o projekte je ticho.

Vedenie Ružinova, ako aj jeho obyvateľov dlhodobo trápi, že táto druhá najväčšia mestská časť Bratislavy, nedisponuje verejnou plavárňou, ktorá by slúžila

lokalita v tesnej blízkosti zimného štadiónu, čím sa súčasne dalo využiť zostatkové teplo z prevádzky štadióna. A v neposlednom rade by v prípade susediacej plavárne a štadióna bolo možné kumulovať športové či rekreačné aktivity návštevníkov.

týchto vybrala víťazný návrh. Zo štyroch súťažných návrhov, ktoré mali riešiť komplexný relaxačno-oddychový areál na celoročné využitie, obnovu štadióna, hotel pre športovcov a novú plaváreň, napokon zvíťazil ten z dielne Doc. Ing. arch. Františka Ka-

lesného, PhD., ktorého návrh prezentuje koncept monobloku s vertikálnym akcentom objektu hotela. Súčasťou prvenstva bola tiež finančná odmena vo výške 20-tisíc eur. „Motív spoločného pozdĺžneho foyer je ťažiskovým architektonickým prvkom celého komplexu a dáva mu zjednocujúci výraz. Pri pomerne nízkej výške sústavy hál v kontexte okolitej zástavby tejto časti Ružinova môže byť práve jednoznačná horizontálna linka vhodným architektonickým slovníkom pri prezentácii atraktívnej verejnej funkcie. Súčasne sa javí byť správnym nástrojom pre dosiahnutie racionality dispozičného

riešenia a organizácie pohybu návštevníkov a užívateľov bohatého sortimentu prevádzok,“ znie čiastočný popis projektu z pera jeho autora.

Realizácia je vo hviezdach

Samozrejme, to najpodstatnejšie na výhre architektonickej súťaže je ale to, že by podľa nej mala MČ plánovaný projekt vybudovať. Či už zo zdrojov vlastných, alebo dotačných. No po určení víťaza je vo veci ticho, a tak sme oslovili samotné vedenie MČ Bratislava Ružinov s viacerými otázkami ohľadom budovania novej plavárne. „Súťaž máme vyhodno-

tenú, avšak vzhľadom na veľkú finančnú náročnosť projektu a súčasnú celkovú ekonomickú situáciu, nie je reálne, že by sme v krátkej dobe mohli pristúpiť k jeho realizácii,“ reagovala na naše otázky Tatiana Tóthová, riaditeľka komunikačného oddelenia Ružinova. Kedy sa teda Ružinovčania budú môcť tešiť z nového športového objektu, zatiaľ vôbec nie je známe. No je nepravdepodobné, že by sa tak stihlo stať do konca súčasného volebného obdobia.

(vt, foto zdroj archinfo.sk)

BSK schválil Stratégiu rozvoja kultúry

Dokument, ktorý bude slúžiť ako koncepčný základ pre rozvoj a podporu kultúry na území Bratislavského samosprávneho kraja, sa viaže na roky 2021 až 2027, s výhľadom do roku 2030.

Vedenie Bratislavského samosprávneho kraja, na čele s Jurajom Drobom, si plne uvedomuje, že prežívame ekonomicky náročné časy, no napriek tomu nemieni poľavovať v oblasti kultúrneho rozvoja, čo po pandemických rokoch plných obmedzení, vníma ako kľúčové pre celú našu spoločnosť.

Kultúra je pre Drobu prioritná

„V týchto časoch, kedy čelíme mnohým problémom,

je dôležité znovu objaviť väzby, ktoré nás spájajú. V tomto smere má kultúra rozhodujúcu úlohu, pretože vytvára pocit spolupatričnosti, podporuje aktívne občianstvo a definuje základné hodnoty a identitu. Regionálna kultúra a kreatívny priemysel majú rovnako významný prínos. Ponúkajú jedinečnú príležitosť na vytvorenie súdržnej, komplexnej a udržateľnej kultúrnej politiky Bratislavského kraja,“ priblížil župan Droba, pod ktorého zriaďovateľské kompetencie spadajú, mimo iné, i štyri divadlá, osvetové centrum, múzeum, knižnica a ďalšie kultúrne stánky, ktorých rozvoju sa strategický plán venuje taktiež. No medzi najdôležitejšie výzvy v oblasti kultúry a umenia,

ktoré strategický materiál rieši, patrí modernizačný dlh a technický stav týchto kultúrnych pamiatok, ktoré sú zároveň aj fyzickou infraštruktúrou pre živé umenie. Ďalej je to podpora nielen zriaďovanej, ale aj nezriaďovanej kultúry na území kraja a digitalizácia hnutelných a nehnuteľných kultúrnych pamiatok a ich dokumentácia.

Konkrétne ciele

V rámci dokumentu strategického plánovania v oblasti kultúry, navyše hodnotili oslovení experti na danú oblasť, ako veľmi vysoko účinné opatrenia do budúcnosti, napríklad nasledovné: Vybudovanie amfiteátra pre účely rôznych odvetví kultúry a kreatívneho priemyslu. Alebo aj výber vonkajšieho ve-

rejného priestoru na prezentáciu umenia a kultúry a inštaláciu potrebnej infraštruktúry technického zabezpečenia. Rovnako tak možnosť spolufinancovania projektov aj formou uznania sponzorstva partnera v oblasti prevádzkových a rekonštrukčných prác. Či podporu zriaďovania umeleckých rezidencií v rámci zriaďovanej kultúry, a to poskytnutím priestorov a infraštruktúry umelcom a pracovníkom v kultúre na obmedzený čas. A mnohé iné plány a vízie, ktorých nový dokument o stratégii rozvoja v rámci bratislavskej župy, celkovo zahŕňa desiatky.

Plány a vízie riešení

„Predkladaná Stratégia zároveň nie je jednoduchým návodom, ktorý popi-

suje proces ako dosiahnuť ideálny stav kultúrnej politiky BSK v najbližších rokoch. Neposkytuje teda ani implementačný plán, nie je automaticky implementovateľným dokumentom a vyžaduje si viacero krokov rôznych relevantných aktérov, ktorí urobia predovšetkým politické rozhodnutie o tom, ktoré ciele kultúrnej politiky (vzdelávacia, kultivačná a/alebo zábavná) a v akom pomere chcú naplňovať, s ktorými aktérmi a za akých (finančných) podmienok. Je tak podkladom pre vytvorenie implementačného plánu na základe politického rozhodnutia ako smerovať rozvoj kultúry v BSK,“ uvádza sa v samotnom dokumente, ktorý teda nezahŕňa konkrétne riešenia, ale plány a vízie, ktoré im

predchádzajú. Na druhej strane ale táto Stratégia obsahuje detailný popis stavu, v ktorom sa kultúrna politika BSK nachádza v súčasnosti a ponúka mnoho riešení formulovaných do opatrení (príp. alternatív) logicky naviazaných na identifikované problémy, z ktorých si tvorcovia kultúrnej politiky môžu vyberať podľa vlastných rozhodnutí. Tieto by však mali byť naviazané na jasne definované - čo je verejná hodnota kultúry v BSK, čo je prvým krokom k následnému definovaniu cieľov a priorít na dané časové obdobie.

(vt)

Kadial' povedie obchvat Malokarpatska? Tunel je drahý, prírodná rezervácia Šúr unikátna a vzácna

(Dokončenie zo str. 1)

Zámer pozitívne hodnotí aj dopravný expert nezávislého think - tanku IDH Ondrej Matej. „Tento projekt je prínosom pre Bratislavský región z pohľadu strategického plánovania udržateľnej dopravy v kraji, ako aj pre obyvateľov dotknutých intravilánov miest a obcí, žijúcich v okolí vysoko dopravne zaťaženej cesty II/502 a cesty II/503,“ uviedol.

V rámci problematiky udržateľnej dopravy sa však automaticky naskytá otázka, či by investície, ktoré smerujú do ciest, nemali byť nasmerované najmä do verejnej koľajovej dopravy, či cyklistickej infraštruktúry. Ani to však nie je podľa odborníka pre obyvateľov kraja riešenie. „Presunutie financií do alternatívnej dopravy je v tomto prípade neodôvodnené nakoľko by sa tým nevyriešili súčasné dopravné problémy, ani negatívne dopady z dopravy na životné prostredie v okolí týchto ciest,“ vysvetľuje Matej.

BSK navyše uvádza, že podporí aj alternatívne formy dopravy z iných zdrojov a nie na úkor takýchto projektov.

S týmto tvrdením sa nestotožňujú predstavitelia ochrannárskeho združenia BROZ. Na sociálnej sieti konfirmujú stanovisko kraja. „Namiesto prioritného prístupu k rozvoju verejnej dopravy, podpore vlakov, autobusov, električiek a nemo-

trvalú podporu áut a veľkých ciest. A nejde len o náklady na výstavbu. O tie cesty by sa musel úrad BSK starať už navždy,“ uvádza združenie.

Ochranári tiež upozornili, že tieto prostriedky by už navždy chýbali v rozpočtoch na verejnú dopravu a jej rozvoj či na adaptáciu na zmenu klímy.

Ani expert IDH nevyklúčil možnosť, že existencia novej a rýchlejšej komunikácie môže prispieť k ďalšiemu nárastu individuálnej dopravy. „K menšiemu nárastu individuálnej dopravy by mohlo dôjsť v prípade,

Bratislava by v meste nere-
alizovala žiadne opatrenia
na obmedzenie individuál-
nej dopravy,“ vysvetľuje.

Cez tunel či prírodnú rezerváciu

Keď sa pozeráme na tento projekt ako na celok, zdá sa, že situácia v mestách a obciach je pre obyvateľov dotknutých území neúnosná a obchvat prichádza ako jeho nevyhnutné riešenie. Problém nastáva ak sa zameriame na jeho jednotlivé úseky. Vedenie obchvatu má v časti Svätý Jur dva varianty – jeden vedie cez územie európskeho vý-

Jeho výstavba by bola realizovateľná aj na Slovensku (ako napr. tunel Sitina v Bratislave dĺžky 1,440 km). Problém však vidí v zabezpečení financií na jeho vybudovanie. Predpokladanú dobu výstavby takéhoto projektu odhadol na 55 mesiacov.

Naliehavý národný záujem je podmienkou

V druhom variante ide o trasu navrhnutú cez rezerváciu Šúr, patriacu do medzinárodne významnej oblasti s vysokým stupňom ochrany. Národná prírodná rezervácia má rozlohu

medzinárodného významu. „Variant vedený cez územie európskeho významu RAMSAR je možný len v prípade označenia preložky c.II/502 ako „naliehavý národný záujem“, zmenou hraníc Ramsarskej lokality s vyčlenením náhradného územia rovnakej kvality ako kompenzáciu za vyňaté územie, so súhlasom Štátnej ochrany prírody SR a splnenia ich prípadných požiadaviek, súhlasu mesta Svätý Jur a dotknutých orgánov,“ priblížil riešenie Ondrej Matej.

Tento úsek obchvatu sa stal terčom kritiky aj zo strany ochranárov.

„NPR Šúr je svojimi vlastnosťami a rozlohou široko-daleko najvýznamnejšia mokraď, unikátnosťou presahuje ďaleko za hranice Bratislavského kraja aj Slovenskej Republiky. Potrebujeme ju účinne chrániť a zveľaďovať a nie stavať v nej štvorprúdovú cestu,“ konštatuje združenie BROZ.

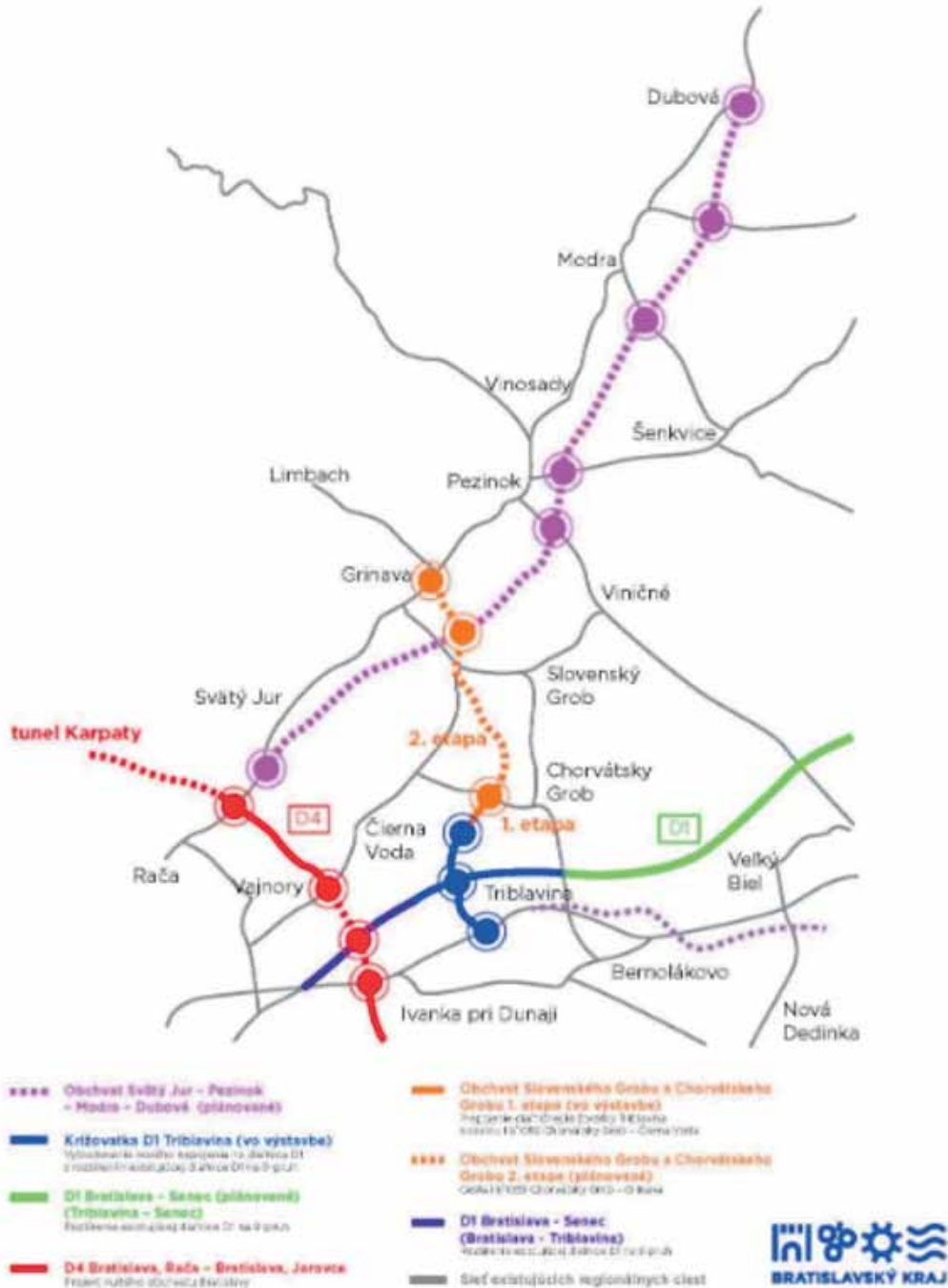
Zaváži posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Predmetom diskusií en-

Preto môže vznikať podozrenie, že úsek obchvatu mesta Svätý Jur nie je zahrnutý do procesu posudzovania práve z dôvodu konfliktu záujmov o ochrane prírody. Upozornila na to poslankyňa Anna Zemanová. Tá podľa denníka poslala koncom januára do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie svoje pripomienky. Žiada doplniť posudzovanie trasy obchvatu mesta Svätý Jur o nový variant B2, a to v existujúcej polohe cesty v intraviláne mesta, s možnosťou realizovať zámer v otvorenom profile, ktorý bude následne prekrytý umelým premostením celej vozovky, čím by v meste vznikol nový verejný priestor.

Bratislavský samosprávny kraj reaguje, že pri návrhu jednotlivých variantov sa vychádzalo z trasovania uvedených v územných plánoch obcí a územného plánu regiónu. „Nakoľko trasovanie v dotyku s NPR Šúr prešlo niekoľkokrát posudzovaním vplyvov na životné prostredie bolo aj predmetom variantného

Obchvat obcí Malokarpatska

Navrhovaný obchvat obcí Malokarpatska vedie v úsekoch:

- Križovatka Triblavina – Chorvátsky Grob (zrealizované, otvorené 10/2022)
- Chorvátsky Grob – Pezinok, Grinava (dokumentácia pre územné rozhodnutie)
- Svätý Jur, obchvat (overovacia štúdia)
- Pezinok, obchvat (posudzovanie vplyvov na životné prostredie, EIA)
- Viničné, obchvat (posudzovanie vplyvov na životné prostredie, EIA)
- Pezinok – Modra, preložka cesty II/502 (posudzovanie vplyvov na životné prostredie, EIA)
- Modra, obchvat (overovacia štúdia)
- Dubová, obchvat (overovacia štúdia)

vironmentalistov a zástupcov BROZ sa stalo aj posúdenie zámeru stavby Malokarpatského obchvatu v procese EIA (posudzovanie vplyvov na životné prostredie). Pozoruhodne pôsobí fakt, že obchvat Svätého Jura bol z neho vyňatý. Ako informoval Denník N, odvolajúc sa na advokátku Evu Kováčechovú z mimovládnej organizácie VIA IURIS, celý obchvat by sa mal posudzovať ako celok. Postup síce nie je v rozpore s legislatívou, no ide proti účelu zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

riešenia v rámci technickej štúdie,“ informoval kraj.

Finálne rozhodnutie tak padne na úrovni rozhodnutia štátu. Výsledky posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) sa zaviazal Bratislavský kraj akceptovať.

Je prirodzené, že kraj hľadá riešenia pre zlepšenie situácie jeho obyvateľov. Otázkou však ostáva akú cenu je potrebné zaplatiť. Ideálne riešenie zdá sa neexistuje.

(jp, foto zdroj BSK)

Prvá pomoc sa zásadne zmení, nový systém bude testovať aj Bratislava

Zatiaľ čo doteraz platilo, že po privolaní si rýchlej zdravotnej pomoci, za vami automaticky prišla sanitka a tá vás po úvodnom ošetrení, respektíve zastabilizovaní, odviezla do nemocnice na ostatné, komplexnejšie ošetrenie, to sa po novom diať nebude. Systém prvej pomoci bude iný, obdobný, ako v susednom Česku.

Ministerstvo zdravotníctva avizuje veľké zmeny v poskytovaní rýchlej zdravotnej starostlivosti, ktoré

prvej pomoci zneužívaný na to, aby sa človek nemusel objednávať na zdĺhavé vyšetrenia v nemocnici, ale po tom, ako ho sanitka automaticky zavezie do nemocnice, sú mu tieto vyšetrenia vykonané na počkanie.

A zatiaľ, čo títo pacienti zneužívajú systém rýchlej zdravotnej pomoci, v iných častiach mesta sa môžu v rovnakom čase dožadovať prvej pomoci ľudia so závažnými zraneniami, ku ktorým potom sanitka prichádza neskoro. Tomuto majú predchádzať práve

Obavy, ktoré nie sú na mieste

Vedenie ministerstva vnútra si podľa vlastných slov vzalo príklad zo susedného Česka, kde už desaťročia dostávajú ľudia prvú pomoc v inej forme, než na akú sme zvyknutí na Slovensku. Po prvotnom predstavení zmien v tejto oblasti, sa medzi Slovákmi začala šíriť panika z toho, že nebudú včas ošetrovaní, a teda, že budú ohrození na životoch. Pravda je ale inde. „Malo by ísť v zásade o to, že lekár bude chodiť medzi pacientov

V minulom roku bratislavská záchranka zasahovala vo viac ako 166-tisíc prípadoch.

Foto zdroj TASR

ný príjem. A následne môže ísť k ďalšiemu pacientovi. Dnes záchranári napríklad prídu k pacientovi a často ho ani poriadne nezhodnotia, len ho privezú do nemocnice. Výsledkom je veľmi často to, že máme zbytočné prevozy sanitkami,“ priblížil zmeny predseda Lekárskeho odborného združenia Peter Visolajský. Nebude to ale znamenať to, že po zavolaní prvej pomoci príde na miesto iba lekár a ten bude sanitku privolávať až následne, ak ju v danej situácii vyhodnotí za potrebnú.

Ako to bude v praxi

Ak si po novom zavoláte prvú zdravotnú pomoc, tak za vami prídu dve vozidlá. V prvom, osobnom vozidle SUV, ktoré bude mať najmodernejšie lekárske vybavenie potrebné pre

poskytnutie prvej pomoci, bude sedieť lekár a jeho asistent, prípadne šofér. Na miesto pritom automaticky príde aj sanitka so zdravotníckym personálom. V praxi to bude vyzerať tak, že prvú pomoc poskytne tá posádka, ktorá príde na miesto ako prvá. Teda buď lekár alebo „sanitáci“. V každom prípade ale práve lekár vyhodnotí závažnosť situácie, a teda, či onoho pacienta treba previesť do nemocnice sanitkou a následne mu poskytnúť ďalšiu pomoc, alebo to potrebné nie je. Či pôjde o prvú alebo druhú modelovú situáciu, v oboch bude výhoda tá, že ak už v čase ošetrovania onoho pacienta bude na dispečing volať ďalší pacient a dožadovať sa prvej pomoci, tak výjazdový lekár, ktorý bude mať vlastné

vozidlo, môže po diagnostike pacienta vyrážať ku ďalšiemu prípadu. Teda za ďalším pacientom. „Dnes to funguje tak, že aj keď nejde o akútnu vec, ale je potrebná hospitalizácia, tak lekár musí pacienta vziať do sanitky a odovzdať ho v nemocnici. To trvá niekedy aj dve hodiny a dané mesto alebo mestská časť môže byť v tom prípade celý ten čas bez lekára,“ upresnil František Majerský, prezident Slovenskej komory zdravotníckych záchranárov, podľa ktorého o túto zmenu žiadajú zdravotníci už dlhé roky.

Nový systém rýchlej zdravotnej pomoci sa začne už o niekoľko mesiacov testovať v piatich krajských mestách, medzi ktorými bude aj Bratislava.

(www.emergency-ba.sk, vt)

Rozdelenie výjazdov podľa ochorení (rok 2022)

POSÁDKA S LEKÁROM (RLP)					
1.	PRIMÁRNA ARTÉRIOVÁ HYPERTENZIA	3 306	6.	PORUCHA VEDOMIA	1 339
2.	DÝCHAVIČNOSŤ	2 756	7.	EPILEPSIA, BLIŽŠIE NEURČENÁ	1 313
3.	KOLAPS	2 148	8.	NÁHLA SMŤ	1 075
4.	BOLEŠŤ V HRUDNÍKU, BLIŽŠIE NEURČENÁ	1 671	9.	AKÚTNY INFARKT MYOKARDU	513
5.	CIEVNA MOZGOVÁ PRÍHODA	1 434	10.	BLIŽŠIE NEURČENÉ SRDCOVÉ ZLYHANIE	459

POSÁDKA RÝCHLEJ ZDRAVOTNEJ POMOCI (RZP)					
1.	BOLEŠŤ BRUCHA, BLIŽŠIE NEURČENÁ	7 260	6.	ZÁVRAT (VERTIGO)	3 077
2.	PRIMÁRNA ARTÉRIOVÁ HYPERTENZIA	6 419	7.	BOLEŠŤ V HRUDNÍKU, BLIŽŠIE NEURČENÁ	2 574
3.	DÝCHAVIČNOSŤ	4 599	8.	ŤAŽOBA A DÁVENIE	2 564
4.	KOLAPS	4 493	9.	DEHYDRATÁCIA	2 183
5.	POTVRDENÝ COVID-19	3 392	10.	HORÚČKA, BLIŽŠIE NEURČENÁ	1 948

budú do praxe zavedené najneskôr do roku 2025. Dôvod je ten, že vo väčšine prípadov si ľudia privolávajú sanitku zbytočne, prípadne je tento spôsob

avizované zmeny, na ktoré sa v dohľadnom čase musíme pripraviť všetci, teda aj Bratislavčania.

a rozhodovať, čo ďalej. Tak, ako to funguje v zahraničí. Lekár pacienta vyšetrí, zhodnotí a rozhodne, čo s tým pacientom. Napríklad, či musí ísť na urgent-

Lávka na Galvaniho pre peších

Bepečnejšiu cestu za nákupmi bude pre peších, ktorí žijú v blízkosti Galvaniho ulice, predstavovať nový most, ktorý ponad rušný dopravný uzol už o pár mesiacov vyrastie.

Najmä chodci ocenia lávku pre peších, ktorá dostala zelenú v lokalite Galvaniho ulice. Ponad frekventovanú štvor-

prúdovú cestu vyrastie most, ktorý bude spájať obytnú časť s nákupnou, v ktorej sa nachádza Ikea, Avion a iné nákupné prevádzky. Investorom projektu bude majiteľ priľahlého nákupného centra, spoločnosť Ingka Centers Slovensko, ktorá garantuje, že na oboch stranách Galvaniho ulice vybuduje nielen schodiská, ale i veľkokapacitné výťahy, vďaka čomu bude most bezbariérový.

(vt)

Aupark sa znovu rozširuje

Najobľúbenejšie nákupné centrum Bratislavčanov, opäť mení svoju tvár.

Bratislavský Aupark bol otvorený v roku 2001 a pôvodne mal rozlohu 43 tisíc metrov štvorcových, z ktorých sa postupne stalo súčasných 58 tisíc. V rokoch 2013 – 2015 bol v celom nákupnom centre zrenovovaný interiér a napriek veľkej konkurencii iných nákupných centier, Aupark stále patrí k najnavštevovanejším, a teda aj najvýnosnejším nákupným centrom v Bratislave. Preto sa jeho súčasný majiteľ, finančná a investičná skupina Wood & Company, rozhodol pre opätovné rozširovanie kapacít priestorov, o čom sa šepkalo už roky. Obchodný som sa má zväčšiť o

9.999 metrov štvorcových v juhozápadnej časti, teda smerom k Mostu SNP, na mieste povrchového parkoviska P2. Zánik vonkajšieho parkoviska bude pritom kompenzovaný vy-

budovaním kapacít v rámci rozšíreného podzemného parkoviska. Dokončenie prístavby sa očakáva v závere budúceho roka, keďže stavebné práce na projekte už započali. V budúcnos-

ti nie je vylúčené, že sa Aupark rozšíri aj z opačnej strany, kde sa v súčasnosti nachádzajú vonkajšie herné prvky pre deti, v tesnej blízkosti parku.

(vt)

Nevyhádzajte knihy - darujte ich nám
kontakt 0907 701 786

Riaditeľ Chorvátskeho turistického združenia: „Priateľský vzťah Chorvátov a Slovákov je dôležitý“

Dovolenková sezóna nám pomaličky začína klopať na dvere, pričom medzi Bratislavčanmi naďalej prevláda neďaleký Jadran. Preto sme sa spojili s riaditeľom zastúpenia Chorvátskeho turistického združenia pre Českú a Slovenskú republiku, s pánom Miodragom Mlačićom, ktorý pre Bratislavského kuriéra priblížil aj to, čo pre turistov v krajine zmenil príchod Eura.

Blíži sa začiatok dovolenkovej sezóny v Chorvátsku. Čím bude v roku 2023 výnimočná?

Sezóna 2023 bude každopádne špeciálna v tom, že po dlhej dobe vstupujeme do predsezóny bez problémov súvisiacich s covidom. Bude to obdobie, počas ktorého sú všetci uvoľnení a nedočkaví odpočívať tak, ako to bolo pred pandémiou. Od tohto roku máme navyše v Chorvátsku niekoľko strategicky dôležitých výhod pre hostí a priateľov zo Slovenska, a to vstup do Schengenu, zavedenie eura a novo vybudovaný Pelješacký most. Končí teda čakanie na hraniciach, výmena peňazí a s tým spojené náklady. Pelješacký most prepojí juh Chorvátska so zbytkom zeme a významne zvýši dopravnú dostupnosť Dubrovníka, ako aj celého polostrova Pelješac.

Ako ste spomenuli, ke-

dže už začala predsezóna, tak majú Slováci vyčkávať a hľadať si ubytovanie počas sezóny, alebo ho majú začať riešiť v predstihu už teraz?

Myslím, že vyčkávať s hľadaním ubytovania na poslednú chvíľu, nie je dobrý nápad. Záujem o Chorvátsko je naozaj vysoký. Odporúčame preto, zabezpečiť si rezerváciu včas. Vyhnete sa tak rulete s hľadaním si ubytovania v deň prízjazdu. Vo vrchol sezóny to nemusí byť jednoduché. Navyše cena, ktorú možno teraz získať za ubytovanie v siedmom a ôsmom mesiaci roka, je určite nižšia, ako to bude v prípade rezervácie na poslednú chvíľu.

Už sme to načrtli, no vráťme sa k euru. Od začiatku roka je v Chorvátsku v platnosti používanie eura. A tak, čo ukazujú prvé mesiace praxe – čo sa

tým pre turistov zmenilo?

Ako som povedal, je to oveľa jednoduchšie a najmä pre Slovákov, ktorí majú euro už roky. Oveľa jednoduchšie sa zorientujete v cenách, porovnáte si ceny a náklady s cenami na Slovensku a nebudete strácať čas prepočítavaním eur na kuny. A hlavne, nebudete mať žiadne ďalšie náklady spojené s výmenou meny.

Majú sa pre zmenu meny turisti pripraviť aj na to, že bude Chorvátsko tento rok drahšie?

Chorvátsko, rovnako, ako všetky krajiny v Európskej únii, vrátane Slovenska, nebolo ušetrené infláciou, ktorá nastala v rokoch 2022 a 2023. Otázkou je, v akom procese. Myslím si, že Chorvátsko sa pohybuje okolo priemeru a že nevyčnieva od zvyšku konkurencie v Stredomorí.

Ktoré lokality v Chorvátsku budú tento rok turisticky tie najžiadanejšie a z akého dôvodu?

Ako zvyčajne to budú destinácie na pobreží Jadranského mora. Od Istrie, až po samotný juh Chorvátska. No treba dodať, že stále obľúbenejšie je i kontinentálne Chorvátsko. A dôvody? Jadranské more je krištáľovo čisté a Chorvátsko je stále jednou z posledných zachovaných oáz. Plus, o tunajšej kvalite enogastronomie svedčia mnohé medzinárodné ocenenia, ktoré

chorvátske produkty v posledných rokoch získali. Teda výrobcovia tradičných potravín, rovnako ako aj reštaurácie a vinárstva. Chorvátska gastronomická scéna je vo svete stále viac rozpoznatelná, ale základom sú miestne a tradičné jedlá.

A naopak, aké lokality v Chorvátsku sú zaujímavé, no turisti o nich stále vedia málo, čo je možno ich škoda?

Ako som už naznačil, vnútrozemské Chorvátsko je čím ďalej, tým zaujímavejšie. Župy Vukovar-Srijem a Osijecko-Baranja, sú pre Slovákov zaujímavé predovšetkým svojou blízkosťou a svojou krásou, nedotknutou prírodou a vynikajúcimi gastronomickými zážitkami, ktoré priťahujú stále viac turistov. No a je tu, samozrejme, i Záhreb, ako lákavé hlavné mesto.

Predpokladáme, že najväčší nápor turistov zažije Chorvátsko počas mesiacov júl a august, kedy majú deti školské prázdniny. No oplatí sa do Chorvátska cestovať aj v iných mesiacoch – napríklad pred a po hlavnej sezóne, teda v máji či v septembri?

Samozrejme, stojí to za to a má to hneď niekoľko dôvodov! Ceny sú vtedy výrazne nižšie, v Chorvátsku je menej turistov, takže všade si to užijete ešte viac a lepšie, ako počas vrcholnej sezóny. Aj na plážach je viac miesta, na diaľniciach je menšia premávka a hlavne,

Chorvátsko je aj v obdobiach mimo sezóny pekné, slnečné a s príjemným teplejším počasím.

Pre vysoké ceny za pohonné látky mnoho ľudí tento rok rieši dilemu – akým spôsobom do Chorvátska cestovať. Ktorý spôsob dopravy sa podľa vás, pre Slovákov, ukazuje ako najefektívnejší?

Bez ohľadu na ceny pohonných hmôt je stále najpohodlnejšia cesta do Chorvátska autom. V tomto prípade si priemerná rodina môže vziať všetko, čo pre svoju kvalitnú dovolenku potrebuje. A navyše, na hraniciach už nie sú dlhé kolóny. Aj tento rok ale bude možné cestovať tiež vlakom RegioJet, ktorý bude jazdiť trikrát týždenne cez Bratislavu do Rijeky. Myslím si, že práve toto je cesta, ktorá bude aj do budúcnosti čím ďalej, tým viac zaujímavá. A samozrejme, pre tých, ktorí sa chcú dostať na svoju obľúbenú destináciu v Chorvátsku čo najrýchlejšie, je tu i letecká doprava.

V dnešnej dobe majú ľudia veľa možností, kam sa vybrať na dovolenku, navyše za pomerne prijateľné ceny. Prečo by Slovák nemal zo svojich dovolenkových plánov vynechať Chorvátsko?

O prírodných krásach a blízkosti som sa už zmienil. Je tu tiež výborná tradičná kuchyňa. Čo je ale pre mňa osobne tiež veľmi dôležité, keď ja

prídem na Slovensko, je to, že sa cítim ako doma. A som si istý, že to isté platí i pre Slovákov, ktorí sa v Chorvátsku cítia ako doma. Ľahko sa dorozumejú, rýchlo sa spriatelí s domácimi a naše mentality sú si podobné, ak nie aj rovnaké. Chorváti i Slováci si radi užívajú život bez kompromisov. Navyše Slováci v posledných rokoch kupujú stále viac nehnuteľností, takže sa Chorvátsko stalo ich druhou vlasťou.

Takže Chorvátsko je pre Slovákov lákavé aj investične...

Áno, samozrejme. Stále viac Slovákov si kupuje byty alebo domy na pobreží Jadranského mora. Najmä v Dalmácii. Je to výborná investícia, pretože ceny nehnuteľností na pobreží ešte porastú z dôvodu stále rastúceho záujmu investorov. V prípade vlastnej nehnuteľnosti môžete v Chorvátsku stráviť značnú časť roka. Teda v príjemnej stredomorskej klíme.

Čo by ste Slovákom odkázali na záver nášho rozhovoru?

Že je veľmi dôležité zachovať priateľský vzťah medzi Chorvátskom a Slovenskom. Môžem o tom hovoriť z vlastnej skúsenosti, pretože osobne mám na Slovensku veľké množstvo drahých priateľov. Preto chcem privítať všetkých Slovákov, ktorí sa tento rok rozhodnú stráviť dovolenku práve v Chorvátsku.

(vt)

Detský folklórny súbor Vienok oslávi 55 rokov

Už 55 rokov funguje v Bratislave, doma i v zahraničí oceňovaný, detský folklórny súbor Vienok. Pôsobia v ňom tri generácie žien, ktoré spája nielen rodina, ale najmä láska k deťom a ľudovému umeniu - Helena Jurasovová, jej dcéra Dana Blahová a vnučky Jana a Barbora Blahové. Zakladateľku folklórneho súboru, pani Jurasovú, môžete ešte i dnes stretnúť na nácvikoch najmenších tanečníkov. Cez jej ruky prešli stovky dievčat a chlapcov a v súbore sa počas jeho histórie vystriedala viac ako tisícka detí. Pomyselné žezlo vo vedení súboru prebrala jej staršia dcéra Dana Blahová. O aktuálnom fungovaní

DFS Vienok a práci s deťmi sme sa porozprávali práve s ňou.

Vienok aktuálne navštevuje viac ako 100 detí vo veku od 5 do 18 rokov. Ako sa vyvíja záujem o folklór Bratislavce?

Záujem o folklór, za roky čo Vienok funguje, určite narástol. Pred 55 rokmi sme boli jediný detský folklórny súbor. Dnes je ich v Bratislave skoro tridsať. Zakladali ich bývalí tanečníci akonáhle prestali sami tancovať. Uvedomovali si, že ide o zmysluplnú zábavu a trávenie voľného času, a tak skoro v každej mestskej časti Bratislavy vznikli viaceré detské súbory.

Mení sa u detí vzťah k folklóru a tancu za tie roky, čo ich v súbore vediete?

Folklór má v sebe niečo magické a pútavé. Ak niekto k nemu na začiatku získa vzťah a má dobré vedenie v súbore, respektíve záujem v rodine, tak ho táto vášeň neopustí do konca života. My sa v súbore snažíme práve o to, aby deti poznali pies-

ne, tradície a zvyky, keďže v dnešnej dobe sa skôr oboznamujú s kultúrami iných krajín a tie vlastné poznajú menej.

Akú rolu hrá folklór v dnešnej spoločnosti? V čom spočíva jeho sila?

Sila folklóru spočíva v jeho jednoduchosti, kráse, opravdivosti a v tom, že sa na nič nehrá. Aj keď sa

ho mnohí pseudo-folkloristi snažia zneužívať, dlho to nikdy nevydrží. To, čo sa na folklór iba hrá a nemá základy v tom pôvodnom, časom odpadne. Ostane len to pravé „orechové“, čo potom funguje po dlhé roky.

Súbor dovŕši v máji 55 rokov existencie. Ako oslávite tieto okrúhle narodeniny?

Na oslavy sa pripravujeme

Detský folklórny súbor VIENOK si vás dovoľuje pozvať na svoju oslavu 55. narodenín.

13.5. 2023 o 17:00
STARS AUDITORIUM

Podujatie podporil:

Nadácia SP, STARO, NADÁCIA

Jana Pohanková

„Na skle maľované“ sa vracia

„Na skle maľované“ sa vracia Desiatky rokov bol muzikál Na skle maľované najžiadanejším na Slovensku. Medzičasom prešiel viacerými obmenami a po prestávke, ktorú spôsobila pandémia, sa opätovne vracia na divadelné dosky.

Muzikál bude mať po nütenej „korona“ pauze limitovanú sériu predstavení v novom a atraktívnom priestore STARS Auditoria, a to od 18. mája 2023. Režisér Ján Ďurovčík preto

netají nadšenie z opätovného návratu predstavenia medzi divákov: „Som rád, že ideme opäť hrať. Na skle maľované už hráme 18 rokov a máme za sebou viac ako 500 repríz. Ľudia ho chcú stále vidieť. To mňa, ako každého umelca a tvorcu, vždy poteší.“

Nováčikovia na scéne

V obsadení muzikálu Na skle maľované sa objaví herec Ján Slezák, ktorý má v hlavnej úlohe Jánošíka podobne neodmysliteľný status, ako Michal Dočolomanský v historickej verzii

predstavenia. No zmena nastáva aj v tom, že okrem skúsených a overených hercov dostali priestor aj nováčikovia. „V úlohe Anjela bude Zuzanu Tlučkovú alternovať Zuzana Vačková. V postave Smrti sa predstaví Kristína Vrecková, ktorá už má za sebou účinkovanie vo viacerých svetových muzikáloch v hlavnej úlohe,“ upresnil Ján Ďurovčík.

Viac ako dvetisíc repríz stále nie je dost

Na skle maľované patrí k najúspešnejším hudob-

no-divadelným predstaveniam na Slovensku. Pôvodné dielo sa za posledných 50 rokov dostalo na pódia vo viacerých našťudovaniach, pričom súčet štyroch hlavných divadelných našťudovaní presahuje dvetisíc repríz. Od mája sa v STARS Auditoriu môžu návštevníci a fanúšikovia tešiť nielen na tradične skvelé spevácke, herecké a tanečné výkony, ale aj na skvelé hudobné podklady, ktoré pripravil Henrich Leško a na výbornú verziu prebásnených textov, ktoré sú dielom Ľubomíra

Feldeka. Divadelní kritici a muzikológovia už dlhodobo debatujú o tom, či Na skle maľované je naozaj plnokrvný muzikál alebo „iba“ hra so spevmi a tan-

cami. Zhodujú sa v tom, že najmuzikálovejšia je verzia režiséra Jána Ďurovčíka, ktorá je uvádzaná už od roku 2005.

(vt)

Boli ste už niekedy na zaoceánskej lodi?

Tie v sebe ukrývajú neobyčajné príbehy, ponúkajú neobvyklé zážitky a pri pohľade na nekonečný horizont prinášajú i hlboké zamyslenia. Ak sa vám nechce plaviť dlhé týždne, no radi by ste zažili aspoň kúsok z takej atmosféry, príďte nasadnúť na parník Virginian do Divadla Nová scéna a vstúpte do jeho podpalubia cez Štúdio Olympia.

Na 90-minútovej plavbe spoznáte legendárneho pianistu Tisícdeväťsto a jeho neuveriteľný príbeh života kompletne prežitého na lodi. Tisícdeväť-

sto nie je len číslo, meno či dátum narodenia. Je to príbeh o priateľstve, o zmysle bytia, o obyčajných veciach, ale aj o výnimočnosti. Láska, vtipný a nesmierne autentický herecký i hudobný koncert mladého herca Jána Cibulu, vás zaručene nenechá chladnými. Spolu so skvelým textom od Alessandra Baricca tvoria dokonalú kombináciu na príjemný večer s hlbokým ponorom do umeleckého zážitku. Baricco v tomto prípade stvoril fascinujúceho hrdinu, geniálneho samouka, trochu zvláštneho chlapíka, ktorý z pohľadu sveta „tam vonku“ neexistoval, a predsa o ňom a jeho hud-

be toľkí počuli. A hoci celý život strávil zavretý v obmedzenom priestore lode, bol slobodnejší než mnohí z nás.

Inscenácia je prvým projektom novej dramaturgickej línie „Off Nová scéna“ v Štúdiu Olympia, v ktorej sa otvárajú dvere odvážnejším divadelným žánrom a cieľom je predstaviť nové talenty. Spoznáte vďaka nej mladého, no už renomovaného režiséra Matúša Bachynca a tiež mimoriadne talentovaného mladého herca Jána Cibulu.

Premiéra predstavenia: 10. mája 2022, Štúdio Olympia

(vt, foto zdroj novascena.sk)

Čelustná ortopedička **MDDr. Georgia Fountoulaki**: „Liečba strojčekom má význam v každom veku.“

Kedysi sme boli zvyknutí na to, že zubný strojček nosili iba deti. Ak sa s ním objavil človek po dvadsiatke či tridsiatke, už bol na smiech. No aj v tejto oblasti doba napreduje a v súčasnosti nie je ničím výnimočným, ak sa na vás so strojčekom usmeje päťdesiatnik. Prečo je tomu tak, nám priblížila ortodontistka Georgia Fountoulaki z kliniky Dent.

Už z prízvuku je zrejmé, že slovenčina nie je váš rodný jazyk. A tak, odkiaľ pochádzate a ako čo vás priviedlo na Slovensko?

Pochádzam z Grécka, konkrétne z Kréty, ktorá je najväčším ostrovom a najjužnejšou časťou Grécka. Na Slovensko som prišla sama, bez rodiny, keď som mala 17 rokov a dôvodom bolo štúdium medicíny.

Prečo ste si vybrali štúdium u nás? Máme na príklad lepšie študijné možnosti, ako v Grécku?

Rozhodnutie odšťahovať sa z Grécka padlo presne dva mesiace po Panhellenických skúškach. Vzdelávací systém v Grécku je ťažký, stresujúci a často mladí musia odísť, aby nasledovali svoje sny. Vybrala som si Slovensko, lebo Fakulta zubného lekárstva mala veľmi dobrý študijný program, čo som vedela od známych.

Bolo jednoduché dostať sa sem na vysokú školu?

Musela som absolvovať lekcie v Aténach, čo bol celý júl 2011 a skúšky v angličtine z chémie, fyziky a biológie. Skúšky boli úspešné a Lekárska Fakulta Univerzita Komenského ma prijala „zubarinu“ ako druhého študenta v poradí.

Po ukončení štúdia ste v Bratislave zostali a našli si tu prácu. A paradoxne slovenskí lekári z domoviny utekajú pracovať do zahraničia...

Počas šiestich rokov štúdia som tu bola šťastná. Stretla som šikovných a múdrych učiteľov, lekárov a teraz i kamarátov, ktorí ovplyvnili moje rozhodnutie zostať na Slovensku aj po ukončení prvého diplomu a potom aj na atestáciu.

Kde všade ste u nás pôsobili?

Pracovala som dva roky ako asistentka na Vysokej škole - LFUK a OUSA a denne som učila budúcich nových zubných lekárov na terapeutickom oddelení to, ako ošetrovať pacientov s ľudským prístupom, ako spolupracovať s kolegami a adaptovať sa na nové technológie v našom odbore. Momentálne robím na klinike Dent v bratislavskej Petržalke a zastupujem čelustnú ortopédiu.

Plánujete sa časom vrátiť späť na Krétu?

Rada by som cestovala častejšie domov na Krétu a v budúcnosti si možno založila vlastnú dentálnu kliniku na Kréte.

Vy ste sa zamerali na štúdium nie bežnej „zubariny“, ale ste diplomovaná čelustná ortopedička. Prečo ste sa rozhodli práve pre tento odbor?

V roku 2019 som bola prijatá na odbor čelustnej ortopédie v Bratislave, ale táto história sa začala písať v mojich trinástich rokoch, kedy som sama nosila strojček. Počas môjho celého čelustno-ortopedického priebehu liečby, som sa zamilovala do tých výsledkov a po odňatí aparátu sa zmenilo moje sebavedomie i psychika. Okamžite som vedela, že ten pocit je presne to, čo chcem ľuďom ponúknuť. Študovala som zubné lekárstvo s cieľom byť čelustný ortopéd a zlepšiť estetiku, zdravie, funkciu a úsmev ľuďom.

Je podľa vás nevyhnutné, aby sa pacientom o chrup staral iba atestovaný čelustný ortopéd a nie napríklad neskúsený študent?

Čelustný ortopéd musí absolvovať minimálne tri roky štúdia na univerzite a nie rýchly workshop alebo kurz. Potrebuje získať dennú prax s pacientom, musí poznať anatómiu, myofunkcie (svalový a dýchací systém), vedieť ako správne určiť diagnózu a rozumieť aktuálnemu dentálnemu stavu, alebo vedieť rozlíšiť prítomnosť iných para-funkcií a zlovykov. Atestácia a celá príprava naučí zubných lekárov všetko o myofunkčnom systéme,

aj ako správne určiť diagnózu a potom nastaviť liečebný plán s rôznymi metódami. Po vstupnom vyšetrení

v ortodontickej liečbe s priesvitnými dlahami, kvôli nedostatku kosti v hornej a dolnej čelusti. Museli sme naplánovať

musí čelustný ortopéd dokončiť skeletálne analýzy, zobrať do úvahy mäkké a tvrdé tkanivá a ich limity, extraorálne proporcionality a takzvaný zlatý rez krásy.

Bohužiaľ, nie je to realita a vidíme aj zubných lekárov, ktorí bez špecializácie plánujú liečbu so strojčekom, s priesvitnými dlahami alebo sestričky či zubných asistentov, ako robia prvú konzultáciu s pacientmi a určujú liečebné plány. Každý druhý si totiž myslí, že vie nalepiť strojček, no už nie každý pozná mechaniku materiálov, fyziku alebo má špecializáciu na tento odbor. Napríklad, ako rodič by som určite najskôr chcela vedieť, kto ide ošetrovať moje dieťa a kto ide plánovať jeho liečbu.

Ak sa vyrovnávaním zubov bude zaoberať neskúsený, respektíve zubár bez špeciálnej atestácie, môže nám nevhodne zvoleným strojčekom nejako uškodiť?

Áno, neskúsený lekár bez atestácie, môže uškodiť chrupu. V našich mesačných ortognátnych poradiach s našim tímom s maxilofaciálnymi chirurgami v Ružinove, sme už videli pár prípadov, kedy sme zakázali pokračovať

chrupu. U dospelých pacientov je najčastejší problém v tom, že pacient preruší alebo odloží liečbu a následne je poškodený parodont s nedostatok kosti v čelustiach. Ja osobne dávam po prvej konzultácii pozor na rôzne parametre a keď je situácia komplikovaná, tak odporúčim absolvovať ortognátnu poradňu s našim tímom, na čele s Dr. Barborou Šufliarskou. Keďže spolupracujeme, tak nastavíme plán liečby v kombinácii s maxilofaciálnou chirurgiou a čelustnou ortopédiou.

Aké možnosti pre narovnanie zubov v súčasnosti vlastne máme v ponuke?

Kontroly u zubného lekára musia byť pravidelné. Americká spoločnosť čelustných ortopédov odporúča prvú konzultáciu u čelustného ortopéda v šiestich až siedmich rokoch. Zubný lekár by teda mal odporučiť rodičom, aby išli na prvú konzultáciu u čelustného ortopéda skôr, teda vo veku od štyroch až piatich rokov života. Keď majú deti už v tom veku anomálie v čelustiach, ako napríklad zúženú hornú či dolnú čeľusť, alebo iné prítomné zlovyky, ako inkompetentná uzávača pier (otvorené ústa) alebo iné problémy s dýchaním, odporúčam začať myofunkčnú liečbu s dlahou MyoBrace. Táto dlahu je silikónová, hypoalergénna a neobsahuje žiadne kovové materiály. Aparát sa používa najmä na noc a 3 - 4 hodiny počas dňa. Ideálna je v tomto prípade spolupráca s logopédom. Čím rýchlejšie začne liečba, tým efektívnejšia bude oprava skeletálnych / dentálnych problémov u mladých. Priesvitné dlahy sú vhodné aj pre deti so zmiešaným chrupom, trvalým (12 - 13 rokov), ale aj pre dospelých. Kovové alebo keramické strojčky sú pevne nalepené na zuboch a pacienti sa musia oveľa dlhšie o zuby starať. Mechanika strojčka je tu s väčšou silou (cca 200N oproti 35N s priesvitnými dlahami), a preto je liečba bolestivejšia po každej aktivácii.

Investícia do zubného strojčka nie je lacná záležitosť. A tak, asi si väčšina ľudí vo vyššom

veku položí otázku, že načo sú im rovné zuby, keď už majú napríklad po štyridsiatke alebo po päťdesiatke. Prečo je to dobrá investícia, ak nerátame estetiku?

Počas štúdia zubného lekárstva som mala presne tú istú otázku a dilemu vo svojom vnútri, a tak som to chcela skúmať a nájsť odpoveď. S mojím supervízorom doc. Andrejom Thurzom sme pred približne šiestimi rokmi začali analyzovať dýchacie cesty dospelých pacientov z CBCT, RTG snímok a našli sme vzťah medzi dýchacími cestami a zmenami po liečbe s priesvitnými dlahami. Výskum ukázal, že liečba s priesvitnými dlahami mala pozitívny efekt pri zúžených dýchacích cestách a zlepšila dýchanie. Širšie zubné oblúky po expanzii (rozšírenie zubných oblúkov) s ortodontickou liečbou, vytvoria dostatočný priestor pre správnu polohu jazyka na podnebí. Totiž, otvorené ústa, inkompetentná uzávača pier a dýchanie ústami, sú para-funkcie a považujú sa za zlovyky. A dokonca, v septembri 2022 bol tento náš výskum publikovaný v medzinárodnom časopise "Diagnostics", kde sme boli vybraní z 236 článkov na titulnú stranu.

Kedy by človek mal určite vyhľadať čelustného ortopéda a kedy už to naozaj význam nemá?

Ako som už spomenula, pri deťoch je to od 4 - 5 rokov, kedy sú vidieť predispozičné anomálie čelusti. Otvorené ústa, chrápanie, ale aj kognitívne problémy s koncentráciou, potrebujú skorú liečbu. Para-funkcie, problémy s dýchaním alebo asymetrický uzáver medzi čelustiami u dospelých, sú vážne zdravotné problémy. Zúžené čelusti sú často kombinované so zníženým príjmom kyslíka a so zlou polohou jazyka. Rozprávanie, žuvanie a celý extraorálny a intraorálny systém svalov a kostí, musí mať rovnováhu. Samozrejme, ide aj o psychiku a o to, ako sa človek cíti, ak sa hanbí usmievať a ak je pripravený na zmenu, lebo liečba môže začať v ktoromkoľvek veku.

(vt)

Deň začína ako vedúci archívu NR SR a zakončuje ho ako manažér hľadiska SND

Denne okolo nás na ulici prejde množstvo cudzích ľudí, pričom každý z nich má za sebou iný príbeh. V uliciach Bratislavy môžete často stretnúť aj **Pavla Urbánka**, ktorý okolo vás dozaista prefrčí na svojom elektrickom bicykli, pretože sa bude ponáhľať buď do jednej alebo druhej práce. Obe sú pritom mimoriadne zaujímavé.

Vraví sa, že v jednoduchosti je krása. A presne ten pocit máme z vašich zamestnaní a energie, ktorú do nich vkladáte. Vy totiž pracujete ako archivár a súčasne ako uvádzač. Navyše nie hocikde, ale v rámci dvoch našich významných inštitúcií. Skúsme teda upresniť, odkiaľ môžete byť niektorým bratislavským čitateľom povedomý...

Som rodený Bratislavčan a celý život v našom hlavnom meste žijem a pôsobím. Posledných desať rokov som aj hrdý Staromešťan, takže si ma môžete všimnúť, ako sa po uliciach svižem preháňam na skladačom elektrobicykli, ktorý využívam ako každodenný dopravný prostriedok, aby som všetko stihol... Kultúrychtiví čitatelia ma môžu poznať najmä zo Slovenského národného divadla, kde už dve desaťročia pracujem ako uvádzač v Opere a v Baletu SND. Z Kancelárie Národnej rady SR, kde pôsobím ako vedúci parlamentného archívu, ma čitatelia asi nepoznajú, keďže nie som na očiach verejnosti, ani na televíznych obrazovkách. Ale ak sa zúčastňujú Dňa otvorených dverí, ktorý sa v parlamente koná vždy 1. septembra, možno sa už so mnou stretli. Posledné roky totiž s kolegami pripravujeme výstavy archívnych dokumentov týkajúcich sa rôznych výročí spojených s činnosťou parlamentu a počas tohto dňa ich verejnosti osobne prezentujem.

Vráťme sa na začiatok. Ako dlho pôsobíte v parlamentnom archíve?

Som pomerne konzervatívny človek a nemám veľmi rád zmeny, takže ani nestriedam povolania. Po štúdiu archívnictva, pomocných vied historických a histórie na Filozofickej fakulte Univerzity Komen-

ského, som nastúpil do Ústredného archívu geodézie a kartografie. Tento špecializovaný archív, kde sa archivujú najmä mapy, bol však vhodný skôr pre vyštudovaných geodetov. Takže som tam výnimočne vydržal len do roka a do dňa, kedy som úplne náhodou našiel inzerát, že Kancelária NR SR hľadá archivára. Keďže som sa od detstva zaujímal o spoločenské dianie, čítal pravidelne dennú tlač a politika ma bavila, ponuka bola pre mňa priam šitá na mieru. Pri pohovore sme si s vtedajšou pani vedúcou "sadli" a bol som prijatý. Nedávno som oslávil 21 rokov v tejto inštitúcii a posledných 6 rokov už archív vediem.

Teraz si zrejme niekto pomyslí, že práca archivára pôsobí nudne...

Práca archivára sa môže zdať nudná človeku neználemu problematiky. Mne určite nie, naopak, darí sa mi ju spestriť. Ako vedúci som začal viac propagovať napríklad unikátne archívne dokumenty. Ako som už spomínal, s kolegami sme pripravili rôzne výstavy k významným výročiam. Prvá bola k 100. výročiu vzniku Česko-Slovenska, potom k 100. výročiu úmrtia Milana Rastislava Štefánika, k 30. výročiu Nežnej revolúcie, k 30. výročiu Slobodných volieb a naposledy k 100. výročiu narodenia Alexandra Dubčeka. Tá je ešte inštalovaná vo foyer Národnej rady a môžete ju zahliadnuť aj v televízii, keď pred ňou novinári robia rozhovory

s politikmi. Som na ňu obzvlášť pyšný, lebo mala mimoriadny ohlas medzi poslancami aj verejnosťou.

Pre lepšiu predstavivosť. Ako vlastne vyzerá taký váš bežný pracovný deň v archíve?

Parlamentný archív je špecializovaný „podnikový“ archív Kancelárie NR SR, ktorý sa stará o archívne dokumenty z činnosti parlamentu. Treba ich prebrať, vytriediť, vyskartovať,

uložiť a vyhotoviť k nim archívne pomôcky. Práve archivár je ten, kto ako posledný usúdi, čo z písomnej produkcie parlamentu sa zachová pre budúce generácie. Vybavujeme tiež požiadavky poslancov, ich asistentov, odbornej aj laickej verejnosti. Vtedy zväčša zostupujeme do podzemia, kde máme archívny sklad, tam ich vyhľadáme a kópie odošleme žiadateľom. Momentálne zavádzame nový elektronický obeh písomností, čo nám tiež zaberá veľa času. Ale doba praje elektronizácii, takže aj archivári od papiera prechádzajú k elektronickým záznamom.

Už sme si ujasnili, že počas dňa sa venujete najmä práci s dokumentmi, ibaže po zotmení nastupuje vaša „druhá smena“ v SND. Ako sa človek od archívu dostane do divadla?

Za všetkým hľadaj ženu. Do SND som pred dvoma desaťročiami často chodieval za mojou spolužiačkou zo základnej školy, ktorá tam robila uvádzačku. Občas som aj vypomohol so zavesením kabátov v šatni či s usádzaním v hľadisku, keď niektorá uvádzačka vypadla. Takže vtedajší tajomník Opery SND mi jedného dňa ponúkol, či by som u nich nechcel brigádovať. Nakoniec som sa SND upísal a stal sa zo mňa prvý uvádzač - muž. Dovtedy to bola výlučne dámska záležitosť a nie-

ktoré kolegyně mi to na začiatku dali aj pekne „vyžrať“, že som im ako chalan narušil ich kruhy. Ale keďže celý život pracujem viac v ženskom kolektíve, rýchlo sme si na seba zvykli. Časom začali prijímať aj ďalších chalanov a dnes sú vítaným spestrením uvádzačského stavu SND.

Čo všetko, mimo odkladania kabátov, je náplňou práce uvádzačov? Teda, ak sa táto pracovná pozícia už dnes oficiálne nevolá inak...

Oficiálne sa moja funkcia volá Manažér hľadiskovej časti Opery a Baletu SND. Mojou úlohou je zabezpečiť, aby bezproblémovo prebehlo predstavenie na strane hľadiska. To znamená, že ešte predtým, ako sa

odniesť kvety a po predstavení ešte pomáham v šatni odovzdávať kabáty. Keď budovu SND opustí posledný divák, mám „padla“.

Čiže ste taká sivá eminencia. No divadelné predstavenia zväčša končia v neskorých nočných hodinách a vy patríte k zamestnancom, ktorí odchádzajú medzi poslednými. Nie je tento režim z dlhodobého hľadiska náročný?

Áno, je vyčerpávajúce začať ráno na hradnom kopci, podvečer sa presunúť na nábrežie do budovy SND, a tam zotrvať do konca predstavenia. Najmä keď mnohé operné predstavenia končia po desiatej večer a na druhý deň sa všetko opakuje. SND hráva aj cez víkendy a sviatky, čiže v o l n é h o času mám ako šafránu. To sa, samozrejme, odzrkadľuje aj na súkromnom živote, lebo takéto zaplnenie málokto toleruje. Ale mám svoju prácu stále rád a ťažko by som sa jej vzdal, aj keď si z roka na rok stále viac uvedomujem, že tento spôsob života je pre mňa dlhodobo neudržateľný. Už nemám 20 ani 30, som tesne pred abrahámovinami a bol by asi najvyšší čas ísť do „divadelného dôchodku“ a chodiť na predstavenia len ako divák. (smiech)

Byť takto oddaný svojej práci, to človek v dnešnej dobe nevidá úplne bežne. Čo máte na práci v divadle najradšej?

Mám rád kultúru, rád robím s ľuďmi a tieto dve radosti sa mi v SND darí ideálne skĺbiť. Práca archivára je skôr individualistická, v SND je to o kolektíve. Musím sa spoľahnúť na to, že si každý uvádzač splní svoje povinnosti, že adekvátne zareaguje pri problémoch, pokúsi sa ich vyriešiť a až keď si ne-

vie rady, tak zavolá mňa. Práca s ľuďmi je náročná, ale odmenou je spokojný divák, ktorý na záver ocení umelcov potleskom. A vždy si neskromne poviem, že kúsok potlesku patrí aj uvádzačom.

Určite tých mien bude veľa, no komu najznámejšiemu ste už za tie roky odkladali kabát do šatne?

Mal som česť stretnúť sa v SND zoči voči s mnohými významnými osobnosťami z rôznych oblastí nášho života. So zaujímavými umelcami som sa po predstavení na javisku veľa krát aj odpotil. Nedávno som mal príležitosť byť pri slávnostnom večeri, ktorý usporiadal holandský kráľ Viliam Alexander, pred rokmi som v SND zažil aj jeho matku kráľovnú Beatrix. Bol som pri prvej návšteve českého prezidenta Petra Pavla, ktorý v SND diskutoval s prezidentkou Zuzanou Čaputovou, ale aj pri návšteve prezidenta Václava Havla, ktorý si prišiel pozrieť svoju hru Odchádzanie. Na javisku opery SND som zažil z bezprostrednej blízkosti opernú divu Annu Netrebko, Ceciliu Bartolí, Juana Diega Floréza, ale aj naše operné hviezdy Editu Gruberovú, Pavla Bršlíka či Petra Dvorského, ktorý mi istý čas aj šéfoval, keďže bol riaditeľom Opery SND.

Máte za sebou aj nejakú veselú divadelnú historku, pri ktorej vám možno v tej chvíli „zatrulo“, no dnes sa už na nej smejete?

Takých príbehov by veru bolo! Mnohé sú však nezverejniteľné. Už si za tie roky vravím, že ma nemôže nič prekvapíť, či zaskočiť, ale občas sa to veľikomu podarí. Tak napríklad, nepredpokladáte a ani sa nepripravíte na to, že sa vám počas predstavenia divák v hľadisku postaví a vyjde na javisko, lebo ho tam volali neznáme hlasy. Ešteže účinkujúci bravúrne zareagoval, nevykoľajilo ho to a diváka vyviedol do bočného portálu k inšpicientke, takže mnohí diváci v hľadisku si ani neuvedomili, že táto nečakaná vložka v predstavení, tam byť nemala. Všetci režiséri majú všelijaké neštandardné počiny v predstaveniach, aj keď túto „veselú príhodu z natáčania“ narežiroval sám život.

(vt)

Vyvráti všetky predsudky

Nissan Qashqai e-Power zmenil naše zmýšľanie tak rýchlo, ako ešte žiadne iné auto.

Nech už sa k veciam stavate akokoľvek nestranne, chtiac-nechtiac vždy máte nejaký prvotný dojem. Aj my ho máme a mali sme ho aj pri Nissane Qashqai e-Power, a veruže nebol dobrý. Po prvých metroch sa však naše

predsudky otočili o 180 stupňov a Qashqai sme si začali vychutnávať. Najväčšiu zásluhu na tom má hybridný pohon. Tu však benzínový motor slúži iba na pohon generátora a teda na výrobu elektrickej energie. Kolesá poháňa vždy a výhradne iba elektromotor. Ani

pri plnom zaťažení sa benzínový motor nepripája do pohonu. Samotný elektromotor má výkon 140 kW a zabezpečuje plynulý záťah naprieč celým rýchlostným spektrom. Na rozdiel od hybridov má Qashqai aj režim e-pedal, v ktorom auto ovládate jedným – plynovým – pedálom, podobne ako elektromobil.

Mierou uvoľnenia plynového pedála zvyšujete intenzitu rekuperácie. Motor ako taký svojimi otáčkami kopíruje rýchlosť jazdy, čím eliminuje tzv. vysávačový efekt. Technologickou zaujímavosťou je variabilný kompresný pomer. Aj vďaka nemu je spotreba celého systému v reálnych podmienkach 6,0 l/100 km.

Marketingová násobilka

Citroën C4 X pridáva centimetre, litre a tiež štýl.

Marketingové oddelenie Citroënu pridáva do označenia modelu C4 písmenko X, aby vás dokonale zmätlo. Hoci na prvý pohľad vyzerá ako kupé-crossover, v skutočnosti je sedan s veľkým kufrom – 510 dm³, ale s pomerne malým vstupným otvorom. Aj keď na druhej strane je pravda, že ako bonus

získate trochu vyššiu svetlú výšku. Pohon všetkých štyroch kolies však v ponuke nie je a tak sa terénne schopnosti obmedzia na poľnú cestu. My sme testovali verziu s 1,5-litrovým dieselovým motorom BlueHDi 130 S&S, teda s výkonom 96 kW (130 k) a krútiacim momentom 300 Nm v spo-

jení s osemstupňovým automatom. Toto spojenie je kultivované a úsporné. Spotreba 5,5 l/100 km bude štandardom, no pri troche rozvahy budete môcť jazdiť so spotrebou začínajúcou číslicou 4. Pochvaľovať si budete mi-

moriadne komfortný podvozok, ktorému ani naše rozbité cesty nevadia. Citroën C4 X je určený rodinám, taxikárom a firmám, ktoré hľadajú jednoduché auto, ktoré nevymýšľa hlúposti, ale pociťo slúži.

Novinky

Hyundai Kona

Kórejská automobilka predstavila nasledujúcu generáciu modelu Kona. Na dĺžku narástla o 175 mm, na šírku o 25 a v rázvore o 60 mm. Ponúka teda citelne viac miesta vo všetkých smeroch. Medzi novinkami bude panoramatický displej tvorený dvoma 12,3-palcovými obrazovkami. Na výber bude benzínový, hybridný a plug-in hybridný pohon.

Ford Explorer

Je prvým z nových elektrických vozidiel značky Ford, ktorý zároveň štartuje transformáciu Fordu v Európe na elektrickú značku. Auto zdieľa platformu s Volkswagenom ID.4, podľa nás však vyzerá oveľa lepšie. Na výber budú dva akumulátory – pravdepodobne 58 alebo 77 kWh, naisto si však budete môcť vybrať medzi verziami s pohonom zadných alebo všetkých štyroch kolies.

Toyota bZ3

Rodinu bZ (Beyond Zero), teda čisto elektrických áut Toyota, obohatí model bZ3. Ide o sedan postavený na podlahovej platforme e-TNGA, a LFP akumulátorom, ktorý dosahuje v čínskych testoch CLTC dojazd až 600 km. Zaujímavý je aj prísľub a samozrejme aj garancia, že akumulátor bude mať aj po 10 rokoch kapacitu najmenej 90 % nominálnej hodnoty.

Zapojte sa do súťaže a hrajte o Opel Grandland GSe a množstvo ďalších zaujímavých cien.

Časopis Auto magazín s partnermi Opel, Slovakia Ring, Zelená vlna RTVS, záchranná služba AP Rescue a Autoklub SR vyhlasujú 8. ročník celoslovenskej súťaže Vodič roka. Do súťaže sa zapojíte tým, že odpoviete na všetkých päť otázok aspoň v jednej zo štyroch sérií otázok, ktoré uverejníme v časopise Auto magazín 04, 05, 06 a 07–08/2023, alebo na webovej stránke www.automagazin.sk, resp. www.vodicroka.sk a vyplníte svoje údaje. Z každej série

vyzrebugeme 8 účastníkov finále, dohromady ich bude 32. Samotné finále súťaže sa bude konať v sobotu 9. septembra v priestoroch Centra bezpečnej jazdy pri Slovakia Ringu v Orechovej Potôni. Prihláste sa, zažite príjemnú atmosféru a deň plný zážitkov, pri ktorom absolvujete trhaciu plošinu, naučíte sa množstvo vecí a, za ktoré by ste inak museli zaplatiť nemalé peniaze. Jazdiť sa bude na vozidlách Opel. Tešíme sa na vás.

HLAVNÁ CENA

Osobné auto
OPEL Grandland GSe
na dva týždne s plnou nádržou
+
wellness víkendový pobyt
pre 2 osoby v 4-hviezdičkovom
hoteli Alexander
v Bardejovských kúpeľoch
+
švajčiarske **hodinky**
značky **Tissot**

www.vodicroka.sk

auto magazín

„Lepšie raz vidieť ako stokrát čítať.“

Sledujte náš YouTube kanál!

Rubriku pripravuje **AUTO MAGAZÍN**, najčítanejší motoristický časopis na Slovensku

Otvorenie plavebnej sezóny 2023 na Dunaji

Dunaj opäť ponúka originálny spôsob, ako zmysluplne tráviť voľný čas. Veľtok pretínajúci hlavné mestá Európy ožije v piatok 22. apríla 2023 oficiálnym otvorením novej plavebnej sezóny, a to najobľúbenejšou plavebnou trasou Bratislava – Devín a späť.

Dunaj je neodmysliteľnou

tepnou Bratislavy. Jeho brehy, ale aj samotný tok ponúkajú skvelý priestor na oddych a relax. Prví cestujúci si ho nastávajúcu plavebnú sezónu budú môcť vychutnať už 22. apríla o 10:00 na plavbe Bratislava – Devín - Bratislava.

Na všetkých linkách preplavila Lodná osobná doprava, a.s. doposiaľ už viac ako milión turistov, z toho

v minulej sezóne to bolo takmer 50-tisíc cestujúcich. Dlhoročne najpopulárnejšou trasou je práve tá, ktorá otvorí tohtoročnú sezónu, teda plavba na Devín. Tú si minulý rok vychutnalo viac než 35 tisíc domácich i zahraničných turistov. Zážitky na vlnách Dunaja sú obľúbené aj medzi malými cestovateľmi, ktorí tvoria asi 25 %. Najviac ich je na palubách koncom školského roka.

Pravidelne sa najstaršia osobná lodná doprava, ktorá na Dunaji pôsobí už od roku 1958, plaví aj do Čunova a Čilistova či po bratislavskom okruhu, čo je panoramatická plavba popod bratislavské mosty. Tieto trasy zabezpečujú tri vyhlídkové lode Martin, Žilina a Prešov. No od roku 2019 je vo flotile LOD aj eventová loď Harmónia, ktorá je najväčšou svoj-

ho druhu pod slovenskou vlajkou. Práve na jej palube môžu turisti zažiť kombináciu relaxu, kultúry aj gastronómie.

Tento rok sa môžu domáci aj zahraniční turisti tešiť na rôzne hudobné plavby, gastro plavbu do Viedne, ktorá je kombináciou relaxu, kultúry i gastronómie. Koncom mája sa vyplaví aj špeciálna linka do Hainburgu, práve v čase, keď sa

tam konajú známe stredoveké slávnosti. Nové plavby by popri pravidelných linkách mali prilákať stabilnú i novú klientelu a tento rok je predpoklad, že sa objem cestujúcich vráti do podobných čísel, ako to bolo pred pandémiou.

(vt)

V Petržalke začína ...

Ana, apis, ast	úžitkový vodný vták	príbuznosť (odbor.)	meno herečky Derek	azu, case, elo	dokiaľ	možno	zvrtné zámeno	eman, Enez, meal	druhá strana	živočíšny tuk z mlieka	arzen (zn.)	ort, sapo, save	ponáráj, top (kníž.)	ochrana vojaka v poli	potreba vesiára	100 m²		manželka kráľa Odysea	rozpi- navá látka	EČV okresu Prešov		tatárske jedlo	rodina (prenes.)	hneď ako to bude možné (skr.)
ber (expr.)				nemecký určitý člen				stará mama, po nem.				práve vytvo- rená					poruchy príjmu potravy				írska bohyňa blahobytu			
vyhlád- ková veža nad Dunajom				bodavý hmyz severo- východ				cestovný doklad nenáročná rastlina				hnedožlté farbivo rus. revo- lucionári					koeficient šachistu domácke m. meno				znovu cudzie m. meno			
žiješ			lyže (zastar.) druhá tráva				mužský hlas prípad, po angl.				grécky boh lásky oznámi úradom					vidiny otec u Arabov				vnútro dvoj- hláska				
	1					2							3									stále (náreč.) druh pštroša		
	cudnosť					ex offo (skr.)							zásnuby (zastar.)											
neha				jedlo, po angl. les					šaty časť úst					ochrana tovaru smrek, po česky					rímsky pozdrav mydlo (lek.)			geolo- gický stupeň	sieť predajní elektro	
jeden zo štátov USA					cudzie m. meno zachrániť, po angl.					grécky boh vojny drvia na prach					odvle- čenie záchvat zúrivosti					pánsky účes naspodku				
švajčiars. lyžiarske stredisko						len, iba (náreč.) ľutovali					ženské meno otec (hypok.)					opadané ovocie posvätný egypt. býk					veľmoc úradný výmer			
	lepením pokrýla	Semita skončil na zemi					zatykač (zastar.) brloh					vojenská predajňa hrôza					textová skratka poplach					osobné zámeno spodok dverí		
predložka			ručiteľ na zmenke časť oceánu					boh moslimov nedobré					hromada zelenina					poolepuj orgán zraku					pridal soľ osobné zámeno	
baňa na povrchu				turecké mesto kód Slo- venska					napad- nutie špata					kilogram (hovor.) majiteľ chaty					odrež rázovitá obec					
rozsiahla epická báseň					skrútilo milý Fatimy					plod i strom vedro pri studni					pánsky odev spojenie slov						plemeno povaha, po rusky			
5											severské m. meno túz					4							sta	
				býv. čin. prezident EČV okr. Martin				st. plošná miera Olympij. hry					športové družstvo milipond (zn.)						banská chodba dopravný podnik			popevok EČV okr. Tmava		
lunar orbiter (skr.)			vlastnil				nenáročná obilnina					straši										mimo- voľný zášklb		
hliník (zn.)			číslovka				pes (detsky)					gumi- puška						okrasný vták				zvyšok po ohni		

Lar má veľa
pekných podôb.
Tu je päť z nich.

Nájdete v predajniach

DELIKATESO

Loacker

